

Onsdagen den 15 september

Kl. 09.00–11.56

§ 1 Partiledardebatt

Partiledardebatt

Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att citera Vilhelm Moberg från boken *Din stund på jorden*: ”Tag vara på ditt liv! Akta det väl! Slarva inte bort det! För nu är det din stund på jorden!”

Det är vårt ansvar att ta vara på vår korta stund här på jorden, där vi tar hand om våra medmänniskor, vår natur och vår omvärld. Men vår gemensamma stund nu här på jorden håller på att förändras drastiskt. Den klimatkris som vi befinner oss i är akut. Det kommer att krävas mer av globalt samarbete, och det kommer att krävas ett rejält grönt samhällsbygge i vårt land – ett samhällsbygge som skapar ett bättre samhälle än det som vi en gång ärvde. Tillsammans ska vi ägna vår stund på jorden åt att rädda det viktigaste vi har, nämligen vår planet.

Herr talman! För hundra år sedan blev Sverige en demokrati tack vare socialdemokraternas och liberalernas ihärdiga kamp. Trots att man tidigare hade haft svårt att samarbeta, och trots hårt motstånd från de konservativa, kunde man tillsammans genomföra demokrati i Sverige. Det är med politiska uppgörelser och koalitioner mellan demokratiska partier som vi kan ta vårt land framåt. Det är så svensk demokrati är uppbyggd. Det gäller än.

Nu påstår en del partier att samarbete och kompromisser skulle vara att mixtra med demokratin eller att man ignorerar folkviljan, och vi har hört liknande påståenden från högerkonservativa ledare runt om i världen. Men det skapar misstro mot valresultatets legitimitet, och på så sätt misstänkliggörs också våra institutioner och myndigheter. Vi ser hur det görs i flera länder. Nu ser vi att det också händer här.

Herr talman! Samma partier vill också skifta fokus från det som har öppnat dörren för ett parti som vill ha sönder det som bygger Sverige starkt, det vill säga jämlikhet, frihet och demokrati. Det är ett parti som inspireras av länder som Polen och Ungern och den utveckling vi ser där nu, där demokratin urholkas steg för steg, där fria medier och akademin inskränks, där klimatkrisförnekelse och konspirationsteorier sprids, där kvinnors och hbtq-personers rättigheter kringskärs samt där hotet mot judar och andra grupper ökar. Jag kan förstå att man vill flytta fokus från just detta faktum, men väljarna har rätt att få veta vilka risker de partierna är beredda att ta när det gäller att ge avgörande makt åt ett parti som vill förstöra det som så många älskar med vårt land.

Herr talman! Regeringen hade den stora äran att välkomna Tysklands förbundsresident Frank-Walter Steinmeier till Sverige i förra veckan. Han sa att friheten och rättsstaten måste erövras och aldrig kan betraktas som självklara, varken i Berlin eller i Stockholm.

Tyskland vet hur skör demokratin är. Där har den breda högern stängt dörren mot högerextremismen. Den vägen hade den svenska högern också kunnat välja.

Sverige är inte på något sätt vaccinerat mot den typen av antidemokratiska och auktoritära omvälvningar som vi ser runt om i vår värld. Demokratin kan inte tas för given. Den börjar och slutar med oss som medborgare.

Herr talman! Jag är socialdemokrat därför att jag tror att vi tillsammans kan skapa en mycket bättre värld än vad vi hittills har sett. Jag vet att samhällsbygget aldrig blir klart. Vi måste ständigt ta vårt land framåt. Det finns stora utmaningar i vårt samhälle. Det finns revor i vår gemensamma välfärd. Det är alldeles för många människor som går arbetslösa. Den vedervärdiga gängkriminaliteten släcker människoliv. Inte minst råder det en akut klimatkris. Men ingen av de utmaningarna är för stora för att vi ändå ska kunna klara dem. Samhället är människans verk, som vi tillsammans kan skapa och förändra.

Herr talman! Jag är också socialdemokrat för att jag vill bygga ett samhälle som är så starkt att människor slipper vara svaga. Det var därför vi lade om politiken 2014 och påbörjade ett samhällsbygge för ett mer jämlikt och hållbart Sverige. Det är därför vi gör historiska satsningar på välfärden, och det är därför vi vill göra upp med högerens misslyckade marknadsexperiment som har skadat vår välfärd. Vi är alla beroende av en stark välfärd som finns där för oss från vaggan till gravan. Det är därför vi ser till att den som blir arbetslös eller sjuk ska möta starkt stöd och tydliga krav, men inte fattigdom och hopplöshet. Vi vet att arbetsgivarna inte anställer människor för att de har blivit fattiga utan för att de har den utbildning som krävs för jobbet.

Det är därför som Sverige ska leda den klimatomställning som hela världen måste göra. Den nyindustrialisering som pågår i Sverige visar att det går att både pressa ned utsläppen och skapa nya jobb.

Det är därför vi satsar på fler poliser och hårdare straff, samtidigt som vi bekämpar grogrunden för gängkriminalitet med hela samhällets krafter. Vi lyssnar på polisen, som säger att det krävs krafttag för att stärka skola och socialtjänst så att nyrekryteringen till gängen kan brytas.

Vägvalet om ett år kommer att stå mellan ökad sammanhållning, gemenskap och trygghet eller en öppen dörr för krafter som hotar det vi älskar mest med Sverige, nämligen välfärden, gemenskapen och tilliten. Det kommer att vara ett vägval för vilket Sverige vi vill ha.

Herr talman! Jag är socialdemokrat därför att jag vet att vi människor har så mycket mer gemensamt än vad som skiljer oss åt. Jag är socialdemokrat därför att jag tycker att alla har rätt till trygghet och gemenskap. Vi kan välja hur vi vill ta till vara vår stund på jorden, om vi vill ägna vår stund åt att spä på misstro och låta splittringen öka eller om vi vill bygga ett starkare samhälle, en mer hållbar värld och en starkare gemenskap. Jag vet vad jag väljer att ägna min stund på jorden åt.

(Applåder)

Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Efter många års arbete i svensk politik är det här Stefan Löfvens sista riksdagsdebatt. I Sverige har vi en tradition som jag gillar, nämligen att skilja på sak och person. Man kan ogilla en åsikt men respektera människan bakom åsikten. Det här ligger nära yttrandefrihetens klassiska ideal: Jag håller inte med om vad du säger, men jag är beredd att gå i döden för din rätt att säga det.

Låt mig återkomma till Stefan Löfven lite senare i dag.

I dag måste vi också utvärdera regeringens resultat. Det är dags att göra bokslut över deras sju år vid makten. Ingenting har påverkat Sverige lika mycket under dessa år som den grova kriminaliteten. Sedan regeringen tillträdde 2014 har gängbrottsligheten både bildligt och bokstavligt exploderat. Sverige har fler dödsskjutningar än något jämförbart land. Denna sommar var den blodigaste i svensk historia.

Det här sprider skräck i bostadsområden och kvarter. Sprängningar och skjutningar är de mest extrema uttrycken, men vi ser det på fler områden. De senaste sju åren har sexualbrotten tredubblats och rån mot barn mer än fördubblats. Allt fler föräldrar låter inte barnen gå hem själva.

Ingen här inne vill att det ska vara så här, självklart inte. Men den här regeringen har inte prioriterat det riktigt viktiga för vårt land, inte orkat fatta de viktiga besluten.

För mig är det provocerande att lägga miljarder på en familjevecka när det verkliga problemet är att det skjuts ihjäl en person varje vecka. Samtidigt närmar sig långtidsarbetslösheten 200 000 personer. Det är den högsta siffran i svensk historia. Vi har EU:s fjärde högsta arbetslöshet efter Grekland, Italien och Spanien – en bit från EU:s lägsta. Barnfattigdom och trångboddhet breder ut sig i Sveriges utsatta förorter. Problem som Sverige en gång har löst kommer nu tillbaka. Och år efter år missar regeringen de svenska klimatmålen. Enligt Klimatpolitiska rådet byggs det upp en utsläppsskuld. Fossilfri kärnkraft avvecklas. Det leder till ökade utsläpp. Gång på gång drabbas Sverige av elbrist.

Det här är ett rätt dystert bokslut. Visst finns det ljusglimtar. Svenska statsfinanser står sig starka i Europa, och det råder numera bred enighet om att stärka försvaret. Det är bra. Men annars är problemen stora, och de har blivit värre. Det här menar inte bara jag och Moderaterna. Undersökning efter undersökning visar att en stor majoritet av svenska folket tycker att Sverige utvecklas åt fel håll.

Men misströsta inte! Alla bokslut öppnar för en ny start, och Moderaterna är redo att samla människor till uppgiften att få ordning på Sverige. Det här kräver inga underverk, men det kräver en regering som förstår problemen och tar tag i dem, som säger som det är, som har fokus på sakfrågorna och som kan prata med alla för att också få någonting gjort. Om polarisering, splittring och politiskt spel hade löst några problem skulle Sverige i dag inte ha några problem alls.

Arbetet med att få ordning på Sverige måste börja omedelbart efter valet. Tre frågor är viktigare än alla andra.

Allra först brottsligheten. Sverige har grövre kriminalitet än andra länder men också svagare lagstiftning. Justeringar i marginalen räcker inte. Moderaterna vill använda Sveriges egen terrorlagstiftning mot de kriminella gängen, lagar som redan finns i Danmark och Finland. Gängmedlemmar ska punktmarkeras. De ska avlyssnas, och vi ska göra hembesök. De

som är medlemmar i kriminella gäng men inte svenska medborgare ska utvisas. Vi ska införa visitationszoner, dubbla straff för gängkriminella och många fler poliser, som får helhjärtat stöd i sitt viktiga arbete.

Den andra stora frågan är långtidsarbetslösheten. Sverige behöver en ekonomisk politik för jobb och företagande och mot utanförskap och bidragsberoende. Då behövs ett bidragstak och sänkt skatt på låga inkomster så att det alltid lönar sig bättre att jobba än att leva på bidrag. Och alla som är nya i Sverige ska lära sig svenska språket för att bli anställbara och kunna förstå både rättigheter och skyldigheter. Därför kommer vi att införa språkrav och att man steg för steg får jobba sig in i välfärden. En ny regering kommer att minska invandringen, annars kommer vi aldrig att klara av integrationen.

Den tredje frågan är hur Sverige ska bli bäst i världen på omställning och grön tillväxt. Klimatförändringarna är ett hot mot mänskligheten. Den senaste FN-rapporten bekräftar de tidigare. Samtidigt vet vi nu mer om lösningarna, och engagemanget har aldrig förr varit lika starkt. Alla vill bidra till omställningen – medborgare och medarbetare, konsumenter och leverantörer, företag och aktieägare. Svenska bolag investerar miljarder i hållbarhet. Nu måste politiken gå hand i hand med näringslivet.

En ny regering kommer att garantera ren, stabil elförsörjning och försvara all fossilfri elproduktion – vattenkraft, vindkraft och kärnkraft. Vi kommer att förenkla tillståndsprocesser och ta bort byråkratiska hinder, och vi kommer att stå upp för svenskt skogsbruk och enskild äganderätt.

Kriminaliteten, arbetslösheten och klimatet – det är de tre områden där Sverige måste få ny kurs och ny start. Det kommer att ta tid, och därför måste vi börja nu. Det kommer att bli svårt, men det är inte omöjligt. Vi kommer att jobba dag och natt för att vända utvecklingen och få ordning på Sverige.

(Applåder)

Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Sju år av fagra tal. Sju år av löften som aldrig har genomförts, och vi står här med facit. Vi står här med en otrygghet som sprider sig som en löpeld genom landet. Platser där vi växte upp, platser där vi kände oss trygga, är i dag på många håll runt om i landet fullkomligt söndertrasade av otrygghet och misär.

En våg av dödsskjutningar och andra grova våldsbrott sveper över landet. Bara under augusti begicks tio dödsskjutningar. Det är den högsta siffra som uppmäts för en enskild månad sedan vi började mäta. Det finns över 250 öppna mordutredningar bara i Stockholm. Skottlossning på allmän plats bland oskyldiga medborgare pågår mer eller mindre oavbrutet.

Lägg till detta alla bortglömda vardagsbrott som inte ger stora rubriker: inbrott i hem och i bilar, cyklar som stjäls, bedrägerier, hot och ofredanden från högljudda så kallade ungdomsgäng, barn som blir rånade på kläder och värdesaker och utsätts för sexuella övergrepp och så vidare.

Kriminella gäng tar över gator, kvarter och hela stadsdelar. För bara någon vecka sedan drabbade två klaner samman i Lund. De gjorde upp utanför akuten mitt på ljusa dagen. Man tror ju knappt att det är sant, herr talman. Skräcken och rädslan håller på att vinna.

Allt det här leder naturligtvis till mer av otrygghet. Det gör att vanligt, hederligt folk tvingas anpassa sina liv – inte utifrån hur de själva vill leva sina liv utan utifrån hur de kriminella bestämmer att de ska leva.

Sverige får inte fortsätta kapitulera inför empatilösa individer som hör hemma bakom lås och bom. Och vi måste, herr talman, våga se verkligheten som den faktiskt är.

Den nyss presenterade Brårapporten om brottslingars bakgrund ger en del nyttiga ledtrådar. En majoritet, alltså de allra flesta, av alla brottsmisstänkta utgörs av personer med utländsk bakgrund. En majoritet av dem som är misstänkta för grov kvinnofridskränkning och en majoritet av alla misstänkta för våldtäkt utgörs av personer med utländsk bakgrund. Bland män som är andra generationens invandrare med bakgrund i Afrika var nästan var tredje person misstänkt för brott under mätperioden 2015–2018. Det är en mätperiod på fyra år. Var tredje.

Det här har regeringar, både den vi har nu och de vi haft tidigare, blundat för i decennier och sopat under mattan. Man har vägrat utreda därför att Stefan Löfven och de andra helt enkelt inte ville veta vad de har ställt till med för Sverige och för svenskarna. Men hur obekvämt det än är för övriga partier i den här församlingen, herr talman, är det ett faktum att vi hade rätt och ni hade fel. Det är så enkelt. Och när vi får möjlighet att styra Sverige kommer vi inte bara att ha rätt. Vi kommer också att göra rätt.

Sverige har 300 000 fattigpensionärer, och de allra flesta av dem är kvinnor. En majoritet av svenskarna är oroliga för sin pension. Vi har en av Europas högsta pensionsåldrar, samtidigt som vi har ett av Europas högsta skattetryck. Det är inte värdigt ett välfärdsland som Sverige att behandla sina gamla på det sättet – det är faktiskt ren ynkedom.

Jag kan och vill, herr talman, här och nu avge ett löfte till Sveriges alla nuvarande och blivande pensionärer. Pensionerna blir en avgörande fråga för oss i framtida samarbeten. Den som söker Sverigedemokraternas stöd bör således dela den prioriteringen.

I detta sammanhang, herr talman, är det såklart helt centralt att fler i Sverige jobbar. Men det som skulle bli Europas lägsta arbetslöshet är nu i stället en av Europas högsta. Det går inte att blunda längre. Vi har 700 000 invandrare i det här landet som inte är självförsörjande. Det säger sig självt, herr talman, att detta skapar oerhörda obalanser i välfärden och i alla delar av samhället.

Vi behöver en ny regering!
(Applåder)

Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C):

Herr talman! Äntligen! Under mina tio år som partiledare har jag och andra centerpartister allt som oftast varit helt ensamma om att lyfta fram vår svenska landsbygd. Men nu kan vi äntligen ana en förändring, när allt fler partier och politiker lyfter blicken och tar in hela landets perspektiv. Detta är välkommet och viktigt, för det handlar om villkoren för de många miljoner människor som lever utanför våra större städer. Det handlar om de livsviktiga delar av vårt land där skogen, malmen, energin och maten finns. Vår landsbygd förtjänar större uppmärksamhet från fler – inte bara genom fina ord och kortare besök, utan genom en konstruktiv politik som gör skillnad i människors vardag och tar vår landsbygd, glesbygd och hembygd med på resan framåt.

Här finns nämligen så mycket av det som är avgörande för ett starkare Sverige. Här finns företagarkraften och innovationskraften, och här finns det hållbara jordbruket. Lantbruken och skogarna ger oss förnybara bränslen och klimatsmarta byggmaterial. Lägre skatter, mindre krångel, smarta lösningar och gröna investeringar för alla som lever av och på vår landsbygd är helt avgörande, både för enskilda människors frihet och framgång och för hela Sveriges framgång.

Det är därför Centerpartiet är så tydligt med att vi vill göra strandskyddet mer rättvist för att ge fler makten och möjligheten att bo, bygga och utveckla sitt liv runt om i landet, plocka bort vansinniga regler som slår mot landsbygden i allmänhet och Norrlands inland i synnerhet och ge framtidstro och frihet för fler.

Det är också därför vi försöker fortsätta kämpa för en stärkt äganderätt för Sveriges skogsägare – för människor som vårdat och brukat sin skog på ett hållbart sätt i generationer och som länge varit, och fortfarande är, garanten för både jobben och den biologiska mångfalden och samtidigt förser oss med skogens förnybara resurser. Vi måste ta till vara kraften hos varje människa, oavsett var i landet hen väljer att bo.

Vi måste också knyta ihop vårt land bättre för att utnyttja dessa krafter på bästa sätt. Vi måste fortsätta att investera i vägar, järnvägar och fiber och i en fungerande skola och tillgänglig vård i hela landet och se till att tryggheten gäller alla, på landsbygden och i våra utsatta områden och förorter.

Vi måste kraftigt bygga ut våra svenska elnät, öka vår elproduktion och se till att ren, förnybar el kommer hela Sverige till del, från norr till söder och från tung basindustri till innovativa, gröna startups – exempelvis till den hangar på Säve flygplats utanför Göteborg där man nu är med och skapar vår gröna framtid. I företaget Heart Aerospace's lokaler byggs nämligen ett helt elektriskt flygplan, som när det är klart kommer att kunna flyga 40 mil på en laddning, helt utan koldioxidutsläpp. Redan nu har världens tredje största flygbolag, United Airlines, tecknat upp sig för 100 plan. Det gröna, klimatsmarta flyget håller på att bli verklighet, och ett svenskt företag är med och leder utvecklingen.

Så kan resultatet av tuffa, långsiktiga klimatmål och en tillväxtorienterad, ambitiös företagspolitik se ut. Så kan innovation, teknik och enskilda människors kraft göra skillnad och ta Sverige och världen framåt mot att bli grönare, smartare och smidigare.

Ska vi klara att lösa den klimatkras som gjort sig smärtsamt påmind under sommaren finns det ingen annan väg framåt. Då måste vi från politikens sida tydligt peka ut en riktning, med ambitiösa klimatmål och för minskade utsläpp. Vi måste fortsätta att investera i ny teknik som vätgas och minusutsläpp och fortsätta att bygga ett ännu starkare samarbete i EU, som kan gå före och samtidigt pressa stora utsläppsländer som Kina att verkligen ställa om. Då måste vi fortsätta att ge kraften och friheten till företag att kunna leda den tekniska utvecklingen.

Centerpartiet kommer att fortsätta vara en grön, liberal, självständig kraft för detta – för ett Sverige som går framåt för klimatet, tryggheten och landsbygden och för ett Sverige som håller ihop, där vi fortsätter att utvecklas tillsammans. Vi kommer att vara en konstruktiv kraft för fler öppna, ärliga samarbeten i mitten av svensk politik. Vi vet nämligen att det är där kraften och idéerna finns för att komma framåt och se att Sverige

ska vara en grön förebild i omvärlden och för att ta människor ut ur misstro och otrygghet och ta till vara all den enorma kraft som finns över hela landet. Vi kommer att vara en kraft för att morgondagens Sverige också är möjligheternas Sverige – och då menar vi *hela* Sverige.
(Applåder)

Prot. 2021/22:3

15 september

Partiledardebatt

Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Det är ett år kvar till ordinarie val; om det blir fler val innan dess låter jag vara osagt. Vi har en historiskt svag regering, som har valt att inte ta stöd av en majoritet i Sveriges riksdag. Denna regering kommer att lämna efter sig massarbetslöshet, vilda västern i det svenska skolsystemet och en underbemanning i omsorgen, som sliter på både vårdtagare och anställda.

I dagarna kommer inkomstpensionstillägget, som enligt regeringen uppgår till 600 kronor. Men bara drygt hälften av pensionärerna berörs, och de med lägst inkomster får ingenting alls. De allra flesta får väsentligt mindre än de 600 kronorna.

Vi vet hur vardagen ser ut för många av Sveriges pensionärer – Expressen skrev om det för drygt en månad sedan. Det handlar om svårt sjuka Maria, som arbetat i skolan och nu använder sparpengar för att ha råd att köpa mat. Det handlar om undersköterskan Irma, som fortfarande jobbar timmar och är hemlös, och om busschauffören Lars, som är 69 år gammal och har en värkande kropp men måste fortsätta jobba för att det ska gå ihop. I husvagnar bor pensionärer som inte har råd med annat.

Hur kan Socialdemokraterna kalla det lilla tillägget för en satsning på Sveriges pensionärer? Att få en extra femtiolapp kan inte vara det som gör hela skillnaden för Lars.

Vi är det land i EU där man jobbar längst. Ändå ligger vi i EU:s bottenliga avseende pensioner. Varför håller så många partier i riksdagen, från höger till vänster, fast vid det nuvarande, dysfunktionella pensionssystemet? Dessutom har socialdemokrater och moderater under denna mandatperiod gått ihop för att höja pensionsåldern, vilket förstås var ett stort misstag.

Inför höstens budget har Vänsterpartiet varit tydligt med att den lägsta pensionen måste höjas, för att steg för steg höja de svenska pensionerna. Sveriges seniorer förtjänar bättre.

Herr talman! De senaste 15 åren har det faktiskt inte spelat någon roll om det har varit moderater eller socialdemokrater som har suttit i regeringsställning. De har båda genomfört drakoniska försämringar i sjukförsäkringen och utförsäkrat svårt sjuka personer.

Det är Sveriges löntagare och företagare som själva betalar in till sin sjukförsäkring. Den är deras, och den ska utfalla vid sjukdom, skador och olycksfall. Förra året, mitt i en hälsokris och en pandemi, slog Försäkringskassan nya rekord i avslag på ansökningar om sjukpenning.

Socialförsäkringsministrarna har hetat Ulf Kristersson och Annika Strandhäll. De har båda svikit svårt sjuka personer i behov av vård och rehabilitering. Jag känner själv två sådana personer. De har fått cancerdiagnoser som har krävt omfattande behandling. De har båda tvingats använda sin kvarvarande tid och kraft till att bråka med Försäkringskassan, som inte godkänner intyg och vill att de ska säga upp sig och bli arbetslösa på heltid i stället för att jobba på deltid i sitt nuvarande arbete och tillvarata

den arbetsförmåga de faktiskt har. De stelbenta reglerna har blivit en mar-dröm.

Sjukförsäkringen måste omedelbart renoveras, och det är bra steg på vägen som regeringen nu tar i statsbudgeten, där man går Vänsterpartiet till mötes i flera delar. Men än mer krävs för att löntagarnas egenfinansierade sjukförsäkring ska bli en försäkring att lita på.

Därutöver är det förstås en självklarhet att den a-kassa som nu finns behöver permanentas. I en modern ekonomi som hela tiden utvecklas kan arbeten komma och gå, inte minst när nu näringslivet kommer att genomgå en grön omställning. Det kräver en tillförlitlig a-kassa, och jag utgår från att regeringen kommer att ge beskedet att a-kassan kommer att permanentas i höst och inte väljer att avstå bara för att använda frågan i valrörelsen.

Sveriges löntagare behöver få veta i dag att de är skyddade. De ska inte vara del i en socialdemokratisk valstrategisk teaterföreställning. Pensioner, sjukförsäkring och a-kassa behöver renoveras för att återupprätta den svenska modellen. Sverige behöver byggas starkt igen.

Anf. 6 EBBA BUSCH (KD):

Herr talman! Om 361 dagar går svenska folket till val. Om 361 dagar är det demokratins högtidsdag, och vi får äntligen rösta. Om 361 dagar får svenska folket säga sitt om den här regeringen och om det rödgröna styre som nu bestämt i snart åtta år.

Den fråga som varje väljare måste ställa sig är om Sverige har blivit bättre eller sämre – ett bättre eller ett sämre land under de rödgrönas ledarskap. Fungerar välfärden bättre, fungerar landets styre bättre, görs de investeringar som krävs för att säkra jobben i framtiden, och är vi tryggare?

Var och en måste göra sin utvärdering av den här mandatperioden. Det är en del av ens uppgift som medborgare, men jag uppmanar var och en att titta på verkligheten. På frukten känner man trädet.

Jag vet att det finns en del personer som lite grann tappat tron på politiken. De ser många försämringar av vår välfärd och trygghet, men de vill tro på att förändring är möjlig. De är missmodiga men letar efter ett modigt alternativ. De känner i hjärtat att politiken måste ta ansvar och våga göra mer, och de letar efter ett alternativ med hjärtat på rätta stället. Men vem ska man tro på egentligen?

Jag kommer aldrig att lova guld och gröna skogar. Den som påstår att den kan göra allting perfekt lovar mer än den kan hålla. Men jag kan berätta om fyra principer som kommer att vägleda oss, oavsett vad framtiden för med sig.

Den första är att kristdemokrati handlar om andra. Vi är inte och har aldrig varit ett parti organiserat runt klass eller egenintresse. Vi drivs av att göra livet bättre för andra, våra medmänniskor, och av att skapa samhällsgemenskap. Det är därför vi alltid lyfter fram vikten av familjen, en fungerande vård, trygghet och omsorg om de allra mest utsatta i vårt samhälle.

Den andra principen handlar om att vi är beredda att tala med alla. Vi är beredda till uppgörelser med alla och att samarbeta med alla partier här i Sveriges riksdag om det är vad som krävs och vad som är bäst för Sverige. Politik handlar inte om att posera med fina ideal – politik handlar om att göra skillnad på riktigt.

Den tredje principen är att vi är beredda att lämna samma samtal och samarbeten och gå ut ur rummet om krav skulle ställas som strider mot våra grundvärderingar. Uppgörelser har inget egenvärde. Uppgörelser om fel politik för Sverige är just fel för Sverige. Vi är beredda att göra uppgörelser som för Sverige framåt.

Den fjärde principen är: Om möjligheten uppstår kan man lita på att KD kommer att ta chansen. Vi kommer att ta chansen att förändra Sverige till det bättre. Politiska alternativ utan mod att agera är också utan mod att leda.

Vi ryggar inte tillbaka inför de akuta problem som många gånger har lamslagit de rödgröna. Vi kommer att kapa vårdköerna, skapa en fungerande rättspolitik, säkra framtiden för en klimatsmart kärnkraft och ge oss en långsiktigt hållbar migrationspolitik.

Söker du efter ett modigt alternativ till fyra år till med de rödgröna finns vi kristdemokrater. Vi lovar inte allt åt alla, men vi håller vad vi lovar.

Två personer som inte har gett upp hoppet om förändring är Staffan Danielsson, tidigare riksdagsledamot och förbundsstyrelseledamot i LRF, och Mikael Bäckström, i dag ordförande för LRF Entreprenad. De har kommit från Centerpartiet för att bidra till en borgerlig valvinst. Jag medger: Det är inte ett fullskaligt bondeuppror än, men budkavlen går. Vi välkomnar dem, och vi välkomnar alla andra som vill se en politik för att hela Sverige ska fungera. Häng med till Kristdemokraterna!

Det är 361 dagar kvar till valet. Vill du få förändring? Vill du få slut på skjutningarna? Vill du att vårdköerna ska kapas, så att hela Sverige ska fungera? Vill du att det ska bli annorlunda än i dag? Ja, då måste också fler rösta annorlunda än i dag.

Vill du ha mer av samma, okej, rösta på samma gäng då, men vill du ha förändring, rösta för förändring!

Vi har inte gett upp hoppet. Vi vet att vi kan vända detta. Tillsammans kan vi skapa ett Sverige att lita på, ett Sverige där hela Sverige fungerar. (Applåder)

Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Om två veckor öppnas Sverige igen till ett mer uppdaterat normalläge, åtminstone för alla människor som har kunnat och ansvarsfullt valt att vaccinera sig. Det är en svår tid som vi nu förhoppningsvis lämnar bakom oss. Det har varit en pandemi som har krävt stora insatser och uppoffringar för många människor, inte minst inom vård, skola och omsorg.

Företag, kulturverksamheter, samfund, föreningar och idrott har pressats till bristningsgränsen, och ibland har den gränsen passerats. Social omsorg har pressats hårt. Nu finns det mycket för oss här att göra för att återupprätta äldreomsorg och LSS.

Men vi står inför samhällsproblem som nu har bitit sig fast i Sverige, samhällsproblem som suger mörken och framtidstron ur människor. Det gäller inte minst skolan. Vi måste återskapa ordning och reda i klassrummet, i korridorerna och på skolgårdarna.

Vi möts återkommande av rapporter om socialt kaos och våld, som de senaste händelserna i Eslöv, Malmö, Nässjö och Hallsberg. Liberalerna har presenterat ett ordnings- och trygghetslyft för skolan med tio konkreta

åtgärder för ett klassrum för lärande, där både elever och lärare ska kunna känna sig trygga.

Lärarnas arbetssituation och elevernas mående kräver att Sveriges lärare får stöd med annat än just undervisningen. Det krävs fler karriärvägar, stärkt löneutveckling och ökad rätt till vidareutbildning.

Låt staten omedelbart ta över ansvaret för de 28 skolor som fanns med i Skolinspektionens rapport om de verksamheter som har allra störst utmaning när det gäller att leverera kunskap till våra unga! Men vi ska aldrig backa från kunskapskraven. Underutbildning och det faktum att tiotusentals barn varje år inte får den kunskap som de förtjänar är ett betydande problem. När 15 procent inte klarar godkänt i grundskolan är inte lösningen att sänka kraven för att komma in på gymnasiet, utan det är att stärka kunskapsinsatserna i grundskolan.

Med 20 år av omfattande invandring och otillräcklig integrationspolitik har det vuxit fram utanförskap, tyvärr massarbetslöshet och parallellsamhället i Sverige. Det är i dessa sociala fakta som de kriminella gängerna hämtar sin faktiska fysiska näring. Det är i den mentala istiden som unga människor blir lättfångade byten för grovt kriminella, allt i en dödspiral mot kaos och avrättningar på våra gator. Det är i de här miljöerna som de skötsamma och strävsamma människorna löper störst risk att drabbas av gängens skottsälvor.

Vi har från Liberalerna lagt fram ett integrationspaket som vi kallar Förortsliftet, med mängder av satsningar. Det handlar om utbildning, yrkesutbildning, om hur man ska kunna gå från bidrag till jobb och om hur vi med tidiga språkinsatser, inte minst för barn, ska kunna se till att jobben kommer i centrum. Det är så vi lyckas med integrationen.

Jag vill påstå att det säkert var fler än jag som kippade efter andan häromdagen. Förra veckan, mitt på ljusan dag, kunde vi i Lund se till synes fysiskt friska män slåss i upplopp mellan klaner. Det är många frågor som infinner sig, som handlar om det mesta som vi debatterar här inne: Varför var dessa människor inte på ett arbete denna måndag? Vad gjorde de där?

Herr talman! Vi behöver mineral och svenska cementfabriker för att man ska kunna bygga nya järnvägar, tillverka batterier och öka takten i elektrifieringen. Sverige ska ambitiöst, på två decennier, slutligt byta ut olja och fossil gas mot kärnkraft, vind och sol. Elbehovet växer så det knakar i Sverige, hela året och på alla platser. Tyvärr saknar regeringen en verklighetsbaserad karta för hur detta ska gå till. Efter sju år ser vi ett kraftigt försvagat elsystem söder om Dalälven. Tack vare europeiskt samarbete tar elen inte slut i Sverige, men den blir allt oftare galet dyr där och då den behövs.

Herr talman! Mina förhoppningar på denna regering är begränsade. Nästa år behöver Sverige en ny liberal borgerlig regering – en liberal borgerlig regering som är beslutsam när det gäller att ta tag i de problem som i grunden gör Sverige till ett fattigare land. Vi måste garantera framtida välstånd, människors frihet och vår fysiska överlevnad.

Herr talman! Liberalen Kerstin Hesselgren hade i dag, 100 år efter att hon klev in i riksdagens kammare, inte varit överdrivet imponerad av hur vi möter dagens samhällsproblem. Det är därför det krävs en ny start för Sverige.

(Applåder)

Anf. 8 MÄRTA STENEVI (MP):

Herr talman! Sommaren 2018 beräknas cirka 600 svenskar ha dött som en följd av den extrema värmebøljan. Sedan dess har extremvädren fortsatt, och runt om i världen ser vi fler och fler dramatiska exempel på skogsbränder, översvämningar och torka med ett enormt mänskligt lidande som följd.

Klimatkrisen händer nu. Därför måste varje partis klimatpolitik mätas mot ifall den gör att Sverige når upp till sina åtaganden i Parisavtalet – nu. Klimatpolitik är att välja. Vi kan välja att satsa på tåg och kollektivtrafik i hela landet och på att bygga hus i trä, vindkraft till havs och fler laddstolpar. Vi kan välja att sätta ett definitivt stopp för att utvinna fossila bränslen. Vi kan välja att skärpa våra klimatmål för att tillsammans sikta mot nollutsläpp om 14 år. Eller så kan man förstås dra ned på järnvägsunderhållet, sänka bensinskatten och behålla dieselsubventionerna, som den självutnämnda så kallade gröna högern gör. Det är för övrigt ett roligt namn, precis när man trodde att Folkpartiets namnbyte var något slags rekord.

Nej, det är skrämmande tydligt här i dag att det blåbruna blocket fortfarande hoppas på att någon annan ska göra något, någon annanstans och någon annan gång. Det, mina vänner, kan man inte kalla klimatpolitik.

Herr talman! Klimatförändringarna är inte längre något som ligger framför oss. Klimatkrisen händer nu. Därför ökar vi stödet till kommunernas klimatanpassning från 25 till 500 miljoner kronor. Det är väldigt mycket pengar, men det är ingenting mot vad vi kommer att behöva betala i framtiden om vi inte klarar att nå målen i Parisavtalet.

Herr talman! Under sommaren i år sköts 17 personer ihjäl. Den organiserade brottsligheten håller hela områden i skräck och begränsar livet och vardagen. Regeringen har höjt straffet för över 50 brott. Fler åtgärder är på väg. Det handlar bland annat om hemliga tvångsmedel i preventivt syfte. Och bara så det ska vara väldigt, väldigt tydligt: Det finns ingen straffskärpning som jag inte är beredd att överväga om det kan stoppa gängen och våldet. Gäng som skjuter på gatorna ska sitta inne.

Men när jag lyssnar på de blåbruna partierna i dag kan jag inte låta bli att fråga mig: Hur många unga män kommer att skjutas ihjäl sommaren 2036 om vi inte investerar i det förebyggande arbetet i dag? För just nu, i år, föds det pojkar i våra förorter som då kommer att gå i nionde klass. År 2036 ska de fylla 15, och de förtjänar att ha hela livet framför sig. Polisen, socialtjänsten och civilsamhället i områden där gängen härjar har i åratal varnat för konsekvenserna av att barn lämnas i sticket. Om vi inte tar ansvar för jämlikhet och framtidstro för alla barn kommer alldeles för många av dem att växa upp i barnfattigdom och gå i skolor med otillräckliga resurser och inte klara sin utbildning.

Vi skjuter till 2 ½ miljard kronor till rättsväsendet, för här och nu behövs kraftiga insatser från polis och åklagare, bättre verktyg och mer resurser. Det är väldigt mycket pengar, men det är ingenting mot vad vi kommer att få betala om ännu en generation får gå förlorad och falla offer för gängen.

Herr talman! Var tredje vecka dödas en kvinna av en man som hon har eller har haft en relation med. Nästan vart tionde barn växer upp med våld i hemmet, och nästan var sjätte elev i årskurs 9 uppgav 2017 att de lever under någon form av hedersrelaterat våld och förtryck.

Dessa siffror är toppen av ett isberg – av misshandel, psykisk terror, ekonomiskt våld och förföljelse. Det är ett isberg av sexköp, av dokumentation av brutala övergrepp på barn som säljs och köps, av trakasserier på arbetsplatser som metoo-hösten synliggjorde och av hat och hot på nätet.

Regeringen presenterade i juni ett omfattande åtgärds paket om 40 punkter mot mäns våld mot kvinnor. Och i går kunde jag berätta att vi nu äntligen för första gången viker permanenta medel till arbetet med ett långsiktigt och systematiskt arbete mot våldet. Det är medel som kommer att gå till brottsbekämpning och skydd men också till förebyggande och förhindrande. Det är mycket pengar, men det är ingenting jämfört med det pris ett barn betalar som växer upp med en våldsam förälder och ingenting mot det yttersta pris som kvinnor som mördas betalar.

Herr talman! Det är nu vi avgör vad det i framtiden kommer att kosta i liv och pengar. Det är nu vi kan göra skillnad, när vi både möter de akuta behoven och håller ögonen på framtiden.

(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Hirvonen (MP).

Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Herr talman! Det svenska samhällsbygget är inte vaccinerat mot den politiska utveckling som vi ser i många andra länder. Vi är inte immuna mot de politiska idéer som vill gradera människors värde efter kön, hudfärg, religion eller klass.

Om ett år är det val, och det är då väljarna ska ta ställning till vilket samhälle vi vill ha, om vi vill fortsätta att stärka det som så många älskar med Sverige – välfärden, tilliten, tryggheten – eller om vi vill få en politisk utveckling där vi riskerar att gå miste om mycket av det som vi älskar med vårt land. De djupgående förändringar som vi ser i flera länder uppstod inte över en natt. Det har skett stegvis; det kan också ske i Sverige.

Herr talman! Även om det är nästan två månader kvar tills jag avgår vill jag ändå passa på att tacka alla som gör demokratin möjlig i vardag och i kriser som vi har fått hantera tillsammans. Jag tänker inte minst på den fruktansvärda terrorattacken på Drottninggatan. Jag tänker också på den pandemi som vi har hanterat tillsammans.

Till mina partiledarkollegor, till alla riksdagsledamöter, till talmanskollegiet: Tack för alla debatter och för ert arbete för svensk demokrati!

Till alla er som jobbar här i riksdagen, tjänstemännen, säkerhetspersonalen, lokalvårdarna, vaktmästare, kockar och serveringspersonal: Tack för ert viktiga i arbete för svensk demokrati!

Det är som sagt ännu en bit kvar tills jag avgår, så jag ser fram emot fortsatta replikskiften. Jag ser också fram emot en frågestund här i nästa månad, som jag väl ungefär vet hur den kommer att gå. Jag vill ändå passa på att tacka så mycket!

(Applåder)

Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag vill säga några ord till Stefan Löfven i hans sista riksdagsdebatt som partiledare och statsminister.

Låt mig först bara understryka det som nog alla här inne redan vet: Du har gjort en remarkabel karriär i svenskt samhällsliv. Enstämmiga vittnes-

mål säger också att du aldrig har gjort det för din egen skull utan alltid för att plikten har kallat.

Om partipolitikern Stefan Löfven kan man tycka olika. Alla vi partiledare är ganska vana vid ris och ros. Det ingår liksom i tjänstebeskrivningen. I stället skulle jag vilja uttrycka betydelsen av den lågmälda statsministern i samtal på tu man hand i Rosenbad eller i Sagerska. Alldeles särskilt satte jag stort värde på att du, när jag själv var nyvald, bjöd in mig till diskussion i svåra frågor, ibland med agenda, ibland utan agenda. Ibland nådde vi snabbt enighet. Ibland nådde vi det aldrig.

Så måste politiken också kunna fungera – att utan åhörare försöka förstå den andres bevekelsegrunder även om man inte alltid kan dela slutsatsen och till och med ibland, hemska tanke, se styrkan i den andra sidans argument och svagheten i sina egna. Ni andra får inte missuppfatta mig: Det här hände alltså inte särskilt ofta. Men det hände tillräckligt många gånger för att ge mig en bild av personen och inte bara av rollen.

Det, Stefan, uppskattade jag mycket, och för det vill jag tacka dig. Och jag kan garantera din egen efterträdare att jag kommer att agera exakt likadant.

Politiskt har vi mest skillnader men musikaliskt mer gemensamt. I en tv-debatt 2018 fick vi gissa varandras favoritmusik, och du hade ju koll på min hängivenhet för Eskilstunabandet Kent. Med en liten ledtråd insåg jag att vi båda också gillar Ulf Lundell.

Nu när du plötsligt får oändligt mycket tid över vill jag därför bidra med en musikalisk upplevelse. Den är svensk och internationell, den är historisk och nutida och den förenar oss svenskar i generation efter generation.

När vi andra åker till Almedalen i juli nästa år och njuter av ännu en intensiv valrörelse tänkte jag att du och Ulla ska åka till London och se och höra Abbas nya album och nya konsert *ABBA Voyage*. Här är biljetterna – jag tror att ni båda kommer att gilla det. Tack, Stefan!
(Applåder)

Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det värmdes verkligen, och jag tror att Ulla tittar på och är lika glad som jag. Det ser vi verkligen fram emot!

Jag vill kvittera de ord som Ulf Kristersson nyss har nämnt om våra samtal. Jag har också uppskattat dem väldigt mycket. Jag uppskattar ditt intellekt och din nyfikenhet, och som du sa försöker vi ibland förstå varandra på riktigt. Vad är kärnan i det vi vill åstadkomma? Det känns betydelsefullt inte minst i utrikespolitiska frågor och det som rör Sveriges omvärld och säkerhet.

Att vi tycker olika i många frågor tror jag är självklart. Det kanske har framgått genom åren, och det beror naturligtvis på att vi har olika ideologier som vägleder oss. Det är inget konstigt. Men ibland försöker vi att ta ett steg tillbaka och se vad det är som egentligen är kärnan i argumenten.

Jag uppskattar också mycket den raka debattstilen. Vi har provat varandras bästa argument här, och jag vet att Ulf Kristersson drivs av ett genuint engagemang. För det förtjänar du respekt, och jag uppskattar dig som politisk motståndare.

Vi har haft många tuffa debatter och dueller och har någon ytterligare kvar. Jag tänker på Agenda i oktober, så vi kommer att mötas igen. Jag uppskat-

tar väldigt mycket dina ord, och jag uppskattar inte minst den här fina, fina presenten! Tack ska du ha!
(Applåder)

Anf. 12 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Statsministern! Jag fick räkna lite här. Socialdemokraterna byter ju partiledare ganska ofta, oftare än vi gör i alla fall, och Stefan Löfven är den fjärde som jag har att hantera under min partiledartid. Socialdemokratiska partiledare kommer och går, men vissa saker består, ett tag till i alla fall – hoppas jag.

Herr talman! Vi får säkert utrymme att diskutera de saker som Stefan Löfven provocerade kring i talarstolen i min nästa replikomgång, så jag släpper det så länge och försöker i stället att vara lite snäll.

I samband med förra valet kunde många av oss konstatera att Stefan Löfven gillar ”koav”, som vi säger, eller ”korv”, som det heter på svenska. Det är inte mycket som förenar mig och Stefan Löfven politiskt, men intresset och vurmen för korv är en sak som förenar oss.

Mat förenar människor. Korv förenar människor. Det tycker åtminstone Jan Scherman, som har skrivit boken *Den svenska korvresan*. Här är ett signerat exemplar av den.

Men man kan inte bara läsa om korv; man bör också äta en korv ibland, och till denna bok kommer en speciell korv. Den heter *Die Harder 6.0*. Det är inte jag som har hittat på namnet, och det ska inte på något sätt ses som ett hot, förtäckt eller inte. Det ska inte heller ses som någon allmän önskan om olycka i framtiden. Det är ett kulinariskt unikum, helt enkelt, som jag tycker att Stefan Löfven gärna får smaka till kvällskaffet med Ulla.

Det finns dock en varningslapp här, för den är väldigt kryddstark. Den är lite för stark för mig, men med tanke på alla de kryddstarka formuleringar som Stefan Löfven har kommit att framföra genom åren tror jag nog att han klarar av den här korven bättre än jag.

Jag vill också tacka Stefan Löfven för alla debatter och allt som vi har haft gemensamt under dessa år. För att nästan citera Pippi Långstrump: Det var trevligt och roligt att du kom, men det var roligare när du gick.
(Applåder)

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Om den här korven är för stark för Åkesson ska jag banne mig äta den.

(Applåder)

Det är ingen hemlighet att Jimmie Åkesson och jag tycker väldigt olika om mycket och att vi har olika syn på människor. Vi är politiska motpoler. Så är det.

Jag tror att det var i en av mina första debatter i *Agenda* som jag uttryckte att jag har helt andra uppfattningar än Jimmie Åkesson men att jag respekterar dig som människa. Det kommer jag alltid att göra.

Jag tycker också att det var starkt gjort av Jimmie Åkesson under den tid när han själv hade det tufft som partiordförande. Att vara partiordförande är tufft rätt ofta. Det är stress, hemlängtan och ständig påpassning. Det är slitigt. Jimmie Åkesson fick ett tag säga nej och var öppen med det och att han måste vila.

För några veckor sedan träffade jag två unga kvinnor som berättade om sin psykiska ohälsa. De sa inte minst att det betyder oerhört mycket att vuxna pratar om detta – att vi inte stigmatiserar detta – så att unga förstår att det kan vara så.

Där tror jag att du gjorde en samhällstjänst, Jimmie Åkesson, att du berättade så öppet om att du hade dessa problem. Det är viktigt.

Det är också viktigt att kunna se skillnad på sak och person. Och trots hårda duster har vi ändå kunnat pratas vid bakom kulisserna och bakom scenerna för att också kunna ha en hyggligt normal relation. Jag uppskattar det. Jag önskar dig också allt gott. Nu ser jag fram emot att få testa korven. (Applåder)

Anf. 14 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Herr statsminister! Stefan Löfven och jag har tyckt olika i många frågor genom åren. Vi har försökt att ha ett utbyte av en viss energipolitisk rapport. Stefan Löfven har satt ord som käbbel på kartan. Vi har haft många ideologiska debatter och många förhandlingar under dessa år. Men vi har också klarat av att samarbeta för Sverige och för att hålla främlingsfientliga krafter utanför inflytande.

Stefan Löfven har varit en samarbetskraft och en partiledarkollega som har stått för sitt ord. Det som man har kommit överens om öga mot öga har också gällt. Det är egenskaper som jag högaktar och som jag hoppas att vi får se mer av i svensk politik.

Men för statsministern väntar nu ett nytt liv utanför politiken, ett liv som jag hoppas kommer att innehålla lite mer tid för avkoppling. Kanske kommer det också att ge lite nya vanor i köket. Jag vet att ett av statsministerns life hack är halvgräddade hämpizzor. Han gräddar alltså klart dem hemma i ugnen för att få dem perfekta. Statsministern får nu kanske lite mer tid för att grädda egna pizzor, och hemmaugnen kanske kan uppdateras för att han ska se till att den där hämpizzan kan behålla stunsen. Oavsett detta vill jag och Centerpartiet ge statsministern lite hjälp på traven med ett eget pizzastål. Det är tåligt, det är svensktillverkat och det är format och utvecklat i Norrland – lite som statsministern själv faktiskt. Vi hoppas att detta kan komma väl till pass framöver.

Jag vill rikta ett stort och varmt tack till dig, Stefan Löfven, för dessa år – för debatter, för samtal, för förhandlingar och för den omtanke som du också visar som medmänniska och som partiledarkollega. Jag vill önska dig, Stefan Löfven, all lycka med vad du tar dig till framöver. Det gäller inklusive pizzastålet.

(Applåder)

Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det var rejält. Den här är rätt tung, ska ni veta. Den kommer att komma till nytta, kan jag säga. Tack så hemskt mycket för presen-ten, och tack också för orden!

Jag kan också kvittera. Det är väl känt att det var lite tufft och kärvt i början när en rapport skulle överlämnas. Och jag har så många gånger efteråt ångrat mig: Varför tog jag inte emot den där rapporten?

(Applåder)

Jag hade ju ett bra argument på första sidan. Jag hade nämligen läst den där rapporten. Det får bli i ett annat liv.

Tack så mycket för alla samtal! Vi har kunnat lära känna varandra genom åren. Vi har fortfarande naturligtvis en del politiska åsiktsskillnader. Även vi har olika ideologier och drivs till en del av olika värderingar men också av samma värderingar. Jag uppskattar väldigt mycket att Centerpartiet och Annie Lööf är så oerhört tydliga i den för mig viktigaste värderingen om människors lika värde och jämlikhet. Det finns ingen mer grundläggande värdering för mig. Att Centerpartiet och Annie Lööf har stått upp för det, och står upp för det, uppskattas väldigt mycket.

Vi har också haft rätt många samtal, också på tu man hand. Det har jag uppskattat väldigt mycket. Och jag har till hundra procent kunnat lita på Annie Lööf. Det som du har sagt – talmannen får ursäkta att jag tar mig lite friheter och säger du – har du också stått upp för. Det har varit väldigt förtroendeingivande.

Tack för samarbetet! Jag har, som sagt, några månader kvar, och vi hinner nog ha några samtal till. Och tack för pizzastålet!
(Applåder)

Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det var kort, men det var händelserikt, Stefan. Därför kanske det kändes längre än det var.

Jag tar fasta på det som du sa om din uppväxt hos din fosterfamilj när du annonserade din avgång i ditt sommartal, och som jag tyckte var väldigt fint. Du sa: I barnavårdsnämndens register hette jag 570721 G, som i gosse. Men hos Iris och Ture Melander blev jag Stefan.

Och du står här i dag. Det är en magisk livsresa, och det säger något om Sverige.

(Applåder)

Det gick väldigt bra för dig, och du jobbade på Häggelunds i flera år.

Nu sitter ministrarna här bakom, så ta detta med en nypa salt. Jag tittade på regeringsmedlemmarnas cv:n, och jag har säkert missat någon, men det känns som att det bara är du, Stefan, som har haft ett riktigt jobb. Det har jag stor respekt för. Kanske är det detta som saknas här i kammaren – arbetare. Då är du ett mycket bra exempel.

Jag minns hur det var i början, och hur det lät från moderat håll. Moderaterna har ju hånat detta mycket. Det var någon riksdagsledamot som sa: En svetsare, hur statsmannamässigt är det?

Den typen av uttalanden tror jag inte imponerar på väljarna. Då tyckte jag att det var väldigt roligt när du svarade Ulf Kristersson på det. Därför kollade jag upp vad det var som du sa. Du sa: Nu är jag inte ekonom – jag är en enkel svetsare – men jag kan läsa. Ni lämnade efter er ett underskott. Socialdemokratin har stått för ordning och reda i de offentliga finanserna.

Det tycker jag var ett riktigt bra svar, och det gillade jag mycket.

Nu ser det ut som att du blir efterträdd av en ekonom, och det ska jag inte lägga mig i så mycket. Men lite synd kanske det ändå är.

Jag vill välkomna dig till min hembygd Göteborg. Det är inte bara Göteborg som fyller 400 år. Det är många andra städer i Sverige som också gör det. Nu minns jag inte om det är staden Göteborg som har tagit fram en bok, men det finns en väldigt bra bok om Göteborg som jag kommer att

överlämna till dig. Jag hoppas att du besöker Göteborg någon gång i framtiden.

I boken finns både bilder av och text om hur hårt knegarna jobbade för att bygga Sveriges framsida. Mitt medskick är i slutändan: Stefan, glöm inte var du kommer ifrån!

(Applåder)

Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! ”Stridbar” är väl en bra beteckning för Nooshi Dadgostar. Det blev uppenbart inte minst i somras – och det tänker jag inte tacka för!

Men jag tackar så mycket för debatter vi har haft – vi har ändå hunnit med några – och för samtal om alltifrån ekonomi, som man ibland får tala om, till löntagares villkor. Det finns ett brinnande engagemang för jämlikhet hos Nooshi Dadgostar, liksom inte minst för bostadsfrågorna. Det blev som sagt tydligt. Jag tyckte om att ha utbyte om de frågorna, inte minst jämlikheten och löntagarnas villkor som vi rätt naturligt kommer tillbaka till givet vår bakgrund.

Jag åker jättegärna till Göteborg. Jag har varit där många, många gånger. Jag uppskattar inte minst att industrin finns kvar där; den har inte försvunnit, utan där finns industrin kvar. När man åker där och ser SKF, Volvo och alla fina industrier känns det gott.

Ibland finns det dock ett problem – som göteborgare själva har uttryckt, så jag vill inte lägga det ...

(NOOSHI DADGOSTAR (V): Det vill jag höra!)

Ja, det är det här med vädret! En gång var jag och besökte Göteborg i augusti, som IF Metalls ordförande, och möttes av förste ombudsmannen Lennart Alverå. Jag sa: Tjena, hur är det? Han svarade: Jo, det är bra. Jag frågade: Har ni haft bra väder och en bra semester? Han svarade: Ja, ovanligt bra, det har bara regnat två gånger – den första gången i två veckor, och sedan var det uppehåll innan det regnade i en vecka till.

Detta stämmer inte; jag har varit i Göteborg och sett solen där också. Jag har varit där och sett Bruce Springsteen på ett soligt Ullevi, vilket var en fantastisk upplevelse. Jag åker jättegärna till Göteborg.
(Applåder)

Anf. 18 EBBA BUSCH (KD) replik:

Herr talman! Det finns risk att även jag kommer att dua statsministern i dag. Och, kära socialdemokrater, ni kan sänka axlarna: I dag blir det inget ris, utan i dag kommer det bara att bli ros – jag lovar.

Jag fortsätter delvis där Nooshi Dadgostar började. Även jag vill tacka Stefan Löfven för hans tid som statsminister.

Arne Geijer lär ha sagt att ordförandeskapet i LO är det finaste jobb en arbetargrabb kan få. Jag vill påstå att Stefan Löfven slutligt vederlagt det påståendet: I Sverige är det finaste jobb en arbetargrabb kan få att bli statsminister och leda vårt land. Den klassresa som Stefan Löfven gjort är socialdemokrati när den är som bäst. Vi har olika åsikter om många saker, men här är det lätt att finna varandra. Målet måste vara att alla människor ska kunna realisera sin inneboende potential. Det bör faktiskt vara en källa

till nationell stolthet att vem som blir statsminister i Sverige inte bestäms utifrån vilka föräldrar man har utan utifrån vilket förtroende man vinner.

Jag vill säga att det är få saker som har gjort mig så obekvämt som den buskpropaganda som önskat göra statsministerns tidigare arbete till ett öknamn. Tvärtom anser jag att vi alla har kunnat vara stolta över att ha en statsminister som på ett högst handgripligt sätt vet hur tillväxt och export skapas.

Jag är också glad att kunna säga att jag, även om jag många gånger kanske har påstått vara Stefan Löfvens största kritiker, aldrig har haft skäl att misstro hans intentioner. Det är faktiskt få oppositionspolitiker förunnat att så ofta ha haft så många meningsskiljaktigheter med den sittande regeringen och samtidigt aldrig ha haft skäl att misstro statsministerns goda intentioner. Inte ens i en europeisk kontext är detta längre något självklart eller givet, och därför vill jag framhålla det.

Jag vet att det finns en del medborgare som kanske tror att livet som regeringsledare är rätt mycket livet på en pinne – man har personal, bor i Sagerska huset, åker statsrådsbil och går på galamiddagar. Men jag vågar faktiskt tro att Stefan Löfven med lätt hjärta och ett stort leende lämnar allt det där för mer tid till den sanna glädje som finns i den nära gemenskapen med fru och familj.

Det tycks vara lite av ett matteproblem på presenterna här, och jag har faktiskt en present i form av en middag för två på restaurang Hillenberg här i Stockholm. Vi försökte hitta en restaurang som serverar fläskpannkaka, för det vet jag att statsministern uppskattar, men på den fronten behövs det uppenbarligen fler krogentreprenörer. Hillenberg har i alla fall enligt min mening stans godaste köttbullar.

Jag ska kanske också understryka att den här middagen för två inte är tänkt för dig och mig.

(Statsminister STEFAN LÖFVEN (S): Jaså, okej!)

Nej, jag tänker att en av mina presenter faktiskt kan vara att du kan få slippa mig.

Återigen: Ett stort tack!
(Applåder)

Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag tackar Ebba Busch så mycket för present och fina ord!

Det finns inte heller här någon tvekan om att vi har i stora delar mycket olika politiska uppfattningar, men privat har vi nog lite mer liknande intressen. Jag tänker på fotboll, som jag vet att Ebba Busch är intresserad av – även om hon tyvärr har valt fel lag. Å andra sidan spelar hennes lag i en högre serie än det lag jag håller på, så det kanske är något mer rätt. Jag tycker dock att det är bra med den där distansen – att kunna vara fullt engagerad i politiken, naturligtvis, men också ha någonting privat på sidan som engagerar. Och en bra fotbollsmatch slår nog det mesta i idrottsväg, i alla fall för mig!

Jag ska nämna två saker till. Den ena är att jag tror att du var den första av partiledarna att höra av dig efter terrorattentatet på Drottninggatan, Ebba Busch. Flera partiledarkollegor hörde av sig, och vi delade naturligtvis löpande information om vad som hade hänt, men det kom ett sms där

– jag hoppas att det inte gör någonting att jag avslöjar det – som var väldigt stärkande och stöttande i den svåra stunden. Det tackar jag för.

Det andra jag ska nämna är att Ebba Busch har varit väldigt tydlig i hbtq-frågorna och stått upp för värderingar och för människor som behöver det stödet. Hon har sagt: Är man inte med mig och partiet på de frågorna har man ingenting i Kristdemokraterna att göra. Det är ett mycket tydligt ställningstagande som uppskattas av mig – men framför allt av många människor som behöver det stödet. Ett stort tack för det, alltså! Jag uppskattar den tydligheten.

Jag uppskattar också tydligheten i äldreomsorgsfrågor, och vi har även diskuterat sjukvårdsfrågor. Även om vi har mycket olika uppfattningar har jag märkt att det – om man, återigen, tar ett steg tillbaka och funderar på vad vi egentligen vill åstadkomma – finns saker att hämta i framtiden. Det får dock någon annan person utveckla i den här rollen!

(Applåder)

Anf. 20 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Herr talman! Jag trodde att vi skulle leka paketeleken, så jag tog med mig ett gäng.

Det är en stor gärning som går mot sitt slut här i riksdagen och i regeringen. Från Liberalernas, min och Nyamko Sabunis sida vill jag gärna tacka Stefan Löfven för den enorma insats han har gjort i svenskt samhällsliv och för nationen Sverige. Det är många som sitter på läktaren och är experter, men det är få som vågar och orkar ta på sig – och sedan får – förtroendet att leda Sverige. Det är en stor gärning du har gjort, Stefan Löfven!

Nu kanske du kan komma tillbaka lite senare; man kan gå in och ut i politiken, och människor brukar prata om att det är väldigt viktigt. Du kanske kommer tillbaka som en Abba-avatar här, inspirerad av London-konserten – vad vet jag. Men först ska det bli lite vila.

När vi nu firar 100 år av demokrati i Sverige känns det ju som att man vill lämna över lite skrifter och böcker. Jag har en fråga Liberala Kvinnor om 100 år av arbete för rösträtt. Där stod vi ju sida vid sida. Socialdemokraterna och Liberalerna står ju sida vid sida i många andra frågor, men när det gäller rösträtten finns det en historisk koppling. Det fanns ju andra som var emot, men vi var för.

Jag har också en bok om en svensk toppdiplomat som tillsammans med Branting dök upp när Nationernas förbund skulle bildas. Kvinnor banade ju väg här och på många andra områden, men det skedde också i statsförvaltningen. Detta är en väldigt intressant bok om Anna Bugge Wicksell.

Du får de här först – dem måste du börja läsa!

Jag vill också att du och Ulla ska äta lite gott. Du verkar ha fått mycket, men det här är mer hemma. Den här boken handlar om hur man gör crème brûlée. Till det finns en brännare, som jag gissar att du kan hantera utan att skada dig.

Med tanke på förmånsbeskattningsreglerna här i Sverige – även om ni i Socialdemokraterna avskaffade gåvoskatten – hade jag inte råd att köpa gaspatroner. Gaspriserna i Europa har ju blivit lika höga som elpriserna, så dem får du skramla ihop till själv!

(Applåder)

Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Det är lite typiskt Johan Pehrson.

Först vill jag lugna församlingen: Jag tänker inte komma tillbaka; det är bra nu. Jag tänker definitivt inte komma tillbaka som Abba, för jag vill inte förstöra det fantastiska gänget.

Det är utan tvekan så att man ska bjuda in Johan Pehrson om man vill ha frejdiga debatter. Det är inte alltid lätt att veta vad som kommer. Det finns dock alltid en botten i någonting som Johan Pehrson tror på, står för och vill ha sagt, och det är viktigt. Man kan väl uttrycka det som att han kan göra detta på ett mycket klurigt och oförutsägbart sätt.

Jag vet inte om du möjligtvis har spionerat lite grann på vårt privatliv, Johan Pehrson.

(JOHAN PEHRSON (L): Absolut inte – jag tittar bara i skyltfönster!)

Grejen är att crème brûlée är Ullas favoritleffterrätt, så jag kan säga att du kommer att bli väldigt populär hemma. Det är till och med av den arten att när vi sitter ute och äter och tittar på menyn kollar Ulla alltid om det finns crème brûlée, så hon vet hur hon ska lägga upp hela middagen. Här har du träffat rätt; den saken är klar!

Tack för allt, Johan Pehrson, här och i andra sammanhang. Jag skickar också en varm hälsning till Nyamko Sabuni. Jag uppskattar samarbetet med henne och de samtal vi har hunnit ha. Nu gick det ju i förlängningen inte som jag hade hoppats med januariavtalet, men jag uppskattar samtalen och samarbetet. Som sagt var: Tack, Johan, och ett varmt tack till Nyamko Sabuni!

(Applåder)

Anf. 22 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Det är ju en förhållandevis kort tid som jag har fått nöjet att arbeta tillsammans med Stefan Löfven i den rödgröna regeringen. Det har dock varit sju ganska omtumlande månader, får man säga. Det har varit regeringskris. Vi har blivit avsatta. Vi har tillträtt igen.

Genom allt detta har du, Stefan Löfven, visat väldigt tydligt vad ditt senaste tillskott på cv:t är. Du har varit statsminister och en väldigt tydlig ledare, med ett starkt och tydligt ledarskap. Detta har också kännetecknat alla de sju år som vi har arbetat tillsammans, genom terroråd, genom en tilltagande klimatkris och, kanske inte minst, genom den pandemi som det här landet har gått igenom och fortfarande inte sett slutet på.

Våra partier har tillsammans åstadkommit mycket. Vi har haft tuffa förhandlingar – vi är två olika partier i ett samarbete – men vi har åstadkommit väldigt mycket. Vi är också på god väg att bli det första fossilfria välfärdslandet, vilket utlovades 2014.

Vi har haft stora regeringschefer i krigstid. Vi har haft stora regeringschefer i fredstid. Jag är säker på att du kommer att gå till historien som en stor regeringschef i kristid, och jag vill tacka dig för det.

Nu får du förhoppningsvis mycket tid över till annat. Då är det ju det där med matematik här. Jag har lite synpunkter på valfriheten i Stockholm och tillgången på spettekaka; den har visat sig vara väldigt dålig. Därför tänkte vi att du i stället får komma med tåg till Malmö och när du är där också passa på att vandra lite.

Tågkortet är dock ett terrailkort. Man kan nämligen åka tåg till Storbritannien. Man kan titta på fotboll i Storbritannien om man vill det. Men det kan också vara så, om Tottenham skulle lyckas ta sig in i Champions League, att det räcker med att åka till Malmö och titta när de möter Sveriges bästa lag, MFF.

Jag vill rikta ett stort tack till dig. Det väntar spettekaka i Malmö så fort du har vägarna förbi. Det finns fantastisk natur att vandra i. Jag önskar dig och Ulla en riktigt fin tid framöver.

(Applåder)

Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jag uppskattar väldigt mycket att åka till Skåne, så det gör jag gärna. En sådan resa var faktiskt planerad i september. Nu får vi skjuta på den ett tag, men jag åker gärna till Skåne och äter spettekaka.

Man får väl ändå säga att det låter som att det finns en liten brist här – restaurangnäringen i Stockholm får tänka till. Det finns varken fläskpannkaka eller spettekaka i huvudstaden; det måste vi fundera lite grann på.

Tack, Märta Stenevi och Miljöpartiet, för ett fint samarbete. Det är som sagt lite kvar. Så tidigt som i morgon ska vi ses på regeringssammanträde, så det finns lite kvar. Jag är dock väldigt stolt över det vi åstadkommit.

Är vi klara? Nej, långt därifrån – det finns mycket mer att göra. Det har dock åstadkommit mycket under kanske inte helt oproblematiska parlamentariska förhållanden.

Jag vill också tacka Märta Stenevi speciellt för engagemanget i jämställdhetsfrågor. Det finns en tydlighet där, och vi måste verkligen stå upp för det. Vi är två olika kön, men det måste vara så att kvinnor och män har samma möjligheter – likvärdiga möjligheter – i samhällslivet i stort, hemma och på andra ställen, till exempel på arbetet. Det måste vara så – annars tar vi inte vara på allas kapacitet. Där är du, Märta Stenevi, tydlig och en väldigt fin förebild. Tack för detta!

(Applåder)

Anf. 24 ULF KRISTERSSON (M):

Herr talman! Tillbaka till vardagen.

Vårt land har en unik möjlighet att ta ledningen i den globala klimatomställningen. Det är få länder som har lika goda energimässiga och industriella förutsättningar som just vi har. Näringslivet håller på att bli Sveriges nya miljörelse.

Jag tycker att den här regeringen slarvar bort det framtidshoppet. År efter år missar Sverige klimatmålen rejält. Regeringen vill ha fossilfri el men lägger ned kärnkraften. Man vill ställa om industrin men vill inte förenkla tillståndprocesserna. Man vill ha elbilar men vill inte satsa på laddinfrastrukturen. Man vill ha batterier men vill inte bryta mineral eller öppna gruvor. Regeringen vill bygga nya hus i trä men vill inte bruka skogen. Det finns ingen strategi i regeringens klimat- och miljöpolitik.

Nu har regeringen – eller, om vi ska vara alldeles ärliga, Miljöpartiet – siktet inställt på det svenska skogsbruket. Där ligger deras nästa attack. Men skogen är en ovärderlig resurs, både för att binda koldioxid och för att skapa hållbara produkter. Dessutom jobbar över 100 000 svenskar i skogsindustrin.

Det är lite ödets ironi att Miljöpartiet och EU nu har blivit de två största hoten mot det svenska skogsbruket. Förslaget att tvångsförvalta 525 000 hektar skog, lika stor yta som hela Västmanland, har inte dragits tillbaka. Tvärtom presenterade Per Bolund för två dagar sedan en budgetpost som antydde att de går vidare med den största tvångsförvaltningen av skog och mark i modern tid. Men jag tror att det finns en stor majoritet emot den politiken.

Alldeles strax, herr talman, kan vi få svar på frågan: Står Miljöpartiet fast vid hotet att tvångsförvalta ännu mer skog?

(Applåder)

Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Ungefär samtidigt som demokratins genombrott i vårt land skedde tog en revolutionerande tanke form. Det var att samhället måste axla ansvaret för de människor som är mest utsatta, och så togs de första stegen mot välfärdssamhället. Det var det samhälle som gav ett fosterbarn som jag själv lika möjligheter i skolan som läkarens son, som gav mig möjlighet att bli sedd för min potential och få samma vård och omsorg.

Jag är socialdemokrat därför att jag vet att frihet för alla kräver ett starkt samhälle som tar ansvar för alla.

Jag tycker ändå att välfärdssamhället under de senaste decennierna i många stycken har riskerat att monteras ned och hota jämlikheten. Medborgare blir till kunder, vinstintresset går före samhällsintresset, och det måste vi göra allt för att bryta.

Min fråga till Ulf Kristersson är: Ser Moderaterna samma problem?

Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Jag delar uppfattningen att staten tog över mer av ansvaret för välfärden från gamla kyrkliga samfundigheter, det som sedan blev ett kommunalt ansvar, och sedan kom staten in. Jag har ägnat många år åt svensk välfärdspolitik och har den största respekt för alltifrån Möller, Myrdal och Bagge, för att återknyta till bredden i svensk socialpolitisk historia. De byggde upp denna.

Sedan är jag övertygad om att vi en gång i tiden var mer överens om att man först måste skapa alla de resurser som välfärden behöver för att kunna fördela dem till människor som behöver dem.

Jag är övertygad om att arbetslinjen är en fundamental förutsättning för en generös välfärdspolitik. Jag är övertygad om att ett samhälle där de allra flesta människor arbetar och försörjer sig själva också är ett samhälle som har råd och förmåga att hjälpa dem som inte kan arbeta. Börjar man tumma på det här, ifrågasätta arbetslinjen och urgröpa det som har skapat välståndet, är jag rädd att man förstör själva kittet i välfärdspolitiken.

Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Att arbete är en förutsättning för välfärd finns det ingen tvekan om. Det är en socialdemokratisk mycket tydlig ståndpunkt. Men här är det en annan ideologisk fråga som är viktig, och det är just att alla individers möjlighet kräver ett starkt samhälle.

Jag har på senare tid ändå tyckt mig höra att det inom borgerligheten höjs röster för att till exempel marknadsexperimentet har gått för långt. Det kanske fanns goda avsikter, att det skulle förbättra välfärden. Men vi

har sett att det inte riktigt har blivit så, utan det är snarare tvärtom i många fall, just för att medborgare inte längre ses som medborgare utan kunder och att vinstintresset får gå före samhällsintresset. Det är det som jag är ute efter.

Vi måste kunna dela synen att det här måste vi göra något åt, annars blir välfärden inte till för alla.

Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Eftersom vi denna dag av artighet inte ifrågasätter varandras bevekelsegrunder utan bara våra metoder vill jag säga att jag tror att ni ibland missar de risker som finns när man inte följer upp sina egna reformer.

Förtidspensionssystemet är ju fantastiskt; det måste vi ha. En halv miljon förtidspensionärer kunde vi inte ha. Vi hade världens mest sjukskrivna folk. Vi tvingades att reformera ett system som ni lät löpa amok.

Att ha offentliga välfärdssystem är jättebra. Att ha offentliga monopol som ifrågasätter om privata entreprenörer kan göra nytta i välfärden är inte bra. Vi reformerade det som ni inte orkade.

Det här är inte ett friskrivande från skyldigheten att alltid följa varje reform. Det finns inte en enda reform som kan genomföras felfritt. Det finns alltid risker med varje förändring.

Därför ska man alltid noggrant se till att alla skolor, såväl privata som offentliga, levererar den kunskap som eleverna har rätt till och att varje äldreboende, privat eller offentligt, levererar den trygghet och den omsorg som den äldre behöver. Är svaret nej på frågan om detta sker ska man ändra på saker.

(Applåder)

Anf. 29 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Ulf Kristersson var i sitt tidigare replikskifte inne på frågan om sjukersättning, och Ulf Kristersson har ju själv varit socialförsäkringsminister så han känner mycket väl till Moderaternas politik på området försäkringar.

Ulf Kristersson lyfte under sitt anförande fram en av de viktigaste frågorna för honom, och det är att sänka ersättningen, försämma och göra det svårare att få ersättning från sjukförsäkring och a-kassa, som jag uppfattade det.

Nu har regeringen presenterat ett antal nya förslag för att förbättra sjukförsäkringen. Sverige har ju OECD-världens sämsta sjukersättnings-system.

Jag skulle vilja höra från den före detta socialförsäkringsministern, som är arkitekten bakom vårt sjukförsäkringssystem, vilka ytterligare förändringar Moderaterna ska göra i sjukförsäkringen. Hur mycket mer ska vi sänka ersättningsnivåerna i sjukförsäkringssystemet?

Anf. 30 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Nej, det är inte så att någon, såvitt jag förstår, föreslår försämringar och sänkningar. Vi föreslår system som är hållbara, där människor arbetar, tjänar pengar, betalar skatt och får välfärdssystemen att fungera, så att de som behöver ha dem kan dra nytta av dem. Det är vad vi föreslår.

När jag kom in i regeringen för drygt tio år sedan jobbade vi med att göra någonting åt ett system som hade havererat. Vi hade en halv miljon förtidspensionärer och dubbelt så många sjukskrivna som många andra länder.

Vi tog fasta på Göran Perssons insikt. Halveringsmålet, sa han innan han lämnade regeringsmakten. Vi kan inte ha ett system med så många och så länge sjukskrivna, för det urholkar våra välfärdssystem. Det var den mycket brett gemensamma insikten då. Jag är inte hundra procent säker på att Vänsterpartiet heller då var med på noterna, men nästan alla andra insåg detta.

Sedan genomfördes det reformer för att människor skulle arbeta och inte vara borta längre än absolut nödvändigt. Jag är stolt över dessa reformer.

(Applåder)

Anf. 31 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Jag känner två personer, svårt sjuka i cancer, som har hamnat i konflikt med Försäkringskassan. Vi får ju höra om och om igen att svårt sjuka personer blir utförsäkrade i Sverige.

Ovanpå detta föreslår faktiskt Moderaterna ytterligare karensdagar. Moderaterna vill spara 10 miljarder kronor på sjukförsäkringen. Moderaterna har ju tillsammans med Kristdemokraterna lagt fram ytterligare förslag om att återinföra stupstocken, alltså den bortre parentesen i sjukförsäkringen, och göra ytterligare tuffa kontroller av dem som ansöker om sjukpenning. Vi vet att Försäkringskassan slår nya rekord i att avslå ansökningar om sjukpenning i dag.

Ett viktigt besked som Ulf Kristersson nu ger svenska folket är att Moderaterna vill spara 10 miljarder, det vill säga ytterligare försämra sjukförsäkringen. Hur ska jag annars förstå de budgetförslag som Ulf Kristersson presenterar i kammaren?

Anf. 32 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Vänsterpartiet ska förstå det så här: Tidsgränser är nödvändiga i en försäkring som syftar till att människor ska komma tillbaka till arbete. Karensdagar är också nödvändiga i en försäkring – det vet alla länder som har avancerade socialförsäkringar.

Tidsgränsen har två grundsyften: antingen kommer man tillbaka till arbete eller bedöms man varaktigt, som det heter, inte kunna arbeta. Då ska man få det som de flesta kallar för förtidspension. Så ska det fungera.

Jag har suttit så många gånger med medarbetare på Försäkringskassan eller i socialtjänsten och har den djupaste respekt för deras svåra arbete. De har ett regelverk att följa. Alla länder har regelverk, och de ska tolkas. Det händer att de kommer i konflikt med en enskild försäkrad eller en enskild person som är socialt utsatt. Då har vi domstolar som ska skipa rättvisa. Då överklagar man, och domstolen prövar om det som har skett är rätt eller fel.

Om inte politiken är nöjd får politiken ändra på detta. Men den politiker som säger att vi inte ska ha några regler, kontroller och tidsgränser kommer att äventyra svensk välfärd och ekonomi.

(Applåder)

Anf. 33 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Det var med stort intresse jag började läsa Moderaternas debattartikel om deras nya klimatpolitik. Dessvärre visade det sig inte vara någon kioskvältare. Det var mer som när jag läste litteraturvetenskap och läste Becketts klassiska pjäs om Godot. Man läser och läser och läser, men någon klimatpolitik dyker aldrig upp.

Missförstå mig rätt, en global koldioxidskatt skulle vara jättebra. Det är faktiskt ungefär exakt ingen som inte vill ha en global koldioxidskatt. Det är bara det att medan vi väntar på den ökar utsläppen.

Herr talman! Jag vill fråga Ulf Kristersson hur Moderaternas tidsplan ser ut för att vi ska nå våra åtaganden inom Parisavtalet. Vilka åtgärder vill Moderaterna se nu för att sänka Sveriges utsläpp med kanske 10–15 procent per år, vilket är det som krävs för att vi under så lång tid har dragit fötterna efter oss? Finns det något Moderaterna vill göra nu i stället för sedan?

Anf. 34 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Ibland får jag intrycket att när Miljöpartiet sätter sina mål och sedan alldeles uppenbart misslyckas nå dem, det vill säga missar sina egna klimatmål med en tredjedel, är Miljöpartiets svar inte att revidera politiken utan att skärpa målen. Det funkar inte. Verkligheten blir inte bättre för att man har höga mål om man gång på gång inte lever upp till dem.

Vår poäng är motsatsen. Det är akut och långsiktigt. Gör rätt sak vid rätt tidpunkt. Det är lokalt, nationellt, europeiskt och internationellt.

Om kärnkraften inte hade lagts ned, som ni så innerligt gärna ville, hade vi haft mindre utsläpp i Sverige nu. Det hade gjort klimatnytta internationellt.

Att USA nu är tillbaka på banan är fantastiskt bra, efter ganska dystra år med Trump. Om vi med Europa och USA i spetsen tvingar Kina att på allvar komma in i det globala klimatarbetet gör vi fantastisk nytta.

Jag tror inte på den klimatnationalism som ni sysslar med. Låt oss göra rätt saker i Sverige så att vi kan inspirera andra länder att också göra rätt saker. Då gör Sverige störst nytta.

(Applåder)

Anf. 35 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Herr talman! Det är ofta intressant att lyssna på vad Ulf Kristersson säger men ännu mer intressant att lyssna på vad han inte säger, alltså den politik han inte lyfter fram i en klimatdebatt.

Medan skogsbränder härjar över hela planeten, från Kalifornien till Australien, vill Moderaterna sänka bensinskatten i väntan på en global koldioxidskatt. Medan översvämningar plågar Sverige, Europa och världen orkar Ulf Kristersson inte sätta ett slutdatum för fossila drivmedel i Sverige. Moderaterna säger sig vilja driva klimatpolitik genom EU, men väl där säger Moderaterna nej till att införa klimattullar.

Man pratar ofta om symbolpolitik, och detta klimatutspel är faktiskt ett praktexempel på just symbolpolitik. Alla åtgärder som kan minska utsläppen här och nu lämnas till någon annan någon annanstans någon annan gång, möjligen i väntan på Godot.

Om vi utgår från målet 2045 kvarstår min fråga: Hur ser Moderaternas tidsplan ut för att nå målen? Det man spelade ut i debattartikeln håller inte. (Applåder)

Anf. 36 ULF KRISTERSSON (M) replik:

Herr talman! Det är lite magstarkt av dem som nu är ansvariga för svensk klimatpolitik sedan åtskilliga år tillbaka och som gång på gång misslyckas med sina egna mål att peka finger åt andra som vill göra effektivare saker.

Jag tycker att det är alldeles uppenbart att om Sverige gör rätt med sina mycket små andelar av världens utsläpp kan vi göra stor nytta genom att inspirera andra. Om vi kan få europeiska avtal som sätter ett lägsta pris på koldioxidutsläpp och om vi kan få med USA och Kina på banan gör vi enorma insatser. Men vi gör det inte genom att förstöra för människor som i dag bor på den svenska landsbygden och som varken har råd att köpa en dyr elbil eller ens skulle kunna ladda den.

Min motfråga skulle kunna vara: Varför bygger ni inte vettig laddinfrastruktur så att människor som vill köra elbil kan ladda sin bil? (Applåder)

Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD):

Herr talman! Vår stund på jorden var Stefan Löfvens tema för det anförande han höll inledningsvis. Han sa också att han vet vad han ägnar sin stund på jorden åt, och när det gäller de senaste sju åren vet vi tyvärr det också. Det är lite av problemet.

Stefan Löfven påpekar också att samhället är människans verk. Det ligger en del i det. För Sveriges del är det framför allt en enda människas verk: statsministerns.

Det är inte undersköterskan på äldreboendet i Molkom som bär ansvaret för hur vårt samhälle ser ut. Det är inte polisen i Rosengård som bär ansvaret för hur vårt samhälle ser ut. Det är inte den utslitne ställningsbyggaren i Bromölla som bär ansvaret för hur vårt samhälle ser ut. Det är inte den hårt arbetande frisören i Husby som bär ansvaret för hur vårt samhälle ser ut.

Som statsminister kan man inte lägga ansvaret på alla andra människor. Det är, herr talman, Stefan Löfven som bär ansvaret för hur vårt samhälle ser ut. Det är ett faktum.

Vanliga, hederliga, hårt arbetande svenskar bär inte ansvaret för det samhälle som Stefan Löfven och hans socialdemokratiska regering har skapat under de sju år de suttit vid makten.

Herr talman! Därför är det så oerhört viktigt när Sverige går till val om knappt ett år att vi får en ny riktning för Sverige, en riktning som baseras på en rimlig verklighetsuppfattning och sunt förnuft. Sverige behöver ett nytt styre.

Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Demokratien är hotad på flera håll i världen, och i dag lever färre människor i en demokrati än för tio år sedan.

Svensk demokrati är fastslagen i grundlagen. Här definieras inte bara statsskicket, utan här skyddas även de värderingar och de fri- och rättigheter som demokratin vilar på, bland annat de mänskliga rättigheterna om

allas lika värde, respekten för olikhet och att jämlikhet ska kunna uppnås av alla människor.

Demokrati och mänskliga rättigheter är varandras spegelbild. Det ena kan inte existera utan det andra.

Det kan de inte i en högnationalistisk ideologi som vill göra skillnad på människor, säga vi och dom och göda misstro och intolerans, ord för ord, steg för steg.

Ser inte Jimmie Åkesson vad hans politiska parhästar ställer till med runt om i vår värld? Är det verkligen en sådan utveckling som Åkesson och Sverigedemokraterna vill ha?

Anf. 39 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! I snart sju år har jag lyssnat på Stefan Löfvens konspirationsteorier om hur vi styrs av globala, mörka krafter som vill störta demokratin och göra det allmänt eländigt för alla människor runt om i hela världen. De allra flesta människor förstår att det inte är med verkligheten överensstämmande utan just konspirationsteorier.

Är det något som är ett hot mot demokratin i vårt land är det den urholkning av rättsstaten som den socialdemokratiska regeringen har banat väg för. Är det något som är ett hot mot demokratin i vårt land är det det politiska våld som vänsterextremister och högerextremister ägnar sig åt i valrörelse efter valrörelse. Är det något som hotar demokratin i vårt land är det maktfullkomliga socialdemokrater som ser varje förlust av makten som en statskupp. Det är verkliga hot mot demokratin.

(Applåder)

Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Herr talman! Jimmie Åkesson hade kunnat välja att säga något om hur han ser på utvecklingen i Ungern och Polen just nu vad gäller hbtq-personer och om medier och domstolar som inte längre är lika fria, men Jimmie Åkesson valde att inte säga något om detta.

Synen på demokrati grundas i värderingar, och dessa har traditionellt accepterats av alla partier i denna riksdag. Men ett parti som i sitt partiogram resonerar om att folket i folkstyre definieras av biologiskt arv och att folkstyret därför hotas av förekomsten av flera folk delar inte de värderingar som är fastslagna i svensk grundlag. Ett parti som säger att politisk korrekthet gäller helt grundläggande principer om mänskliga rättigheter, för att underminera just de värderingarna, hotar demokratin. Det hotet är på riktigt. Det är bra om Sverigedemokraterna kan ta avstånd från det.

Anf. 41 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det är klart att jag kan prata om alla möjliga länder runt om i världen, men jag förstår inte riktigt varför jag ska göra det. För att Stefan Löfven bestämmer det? För att Stefan Löfven tycker att jag ska prata om det? Nej, jag tycker inte att jag behöver göra det.

Stefan Löfven bygger halmgubbar och påstår att vi inspireras av länder som på olika sätt går i en felaktig riktning i demokratiskt hänseende, men det kan rimligen inte vara jag som ska behöva prata om detta därför att Stefan Löfven tycker det. Det får i så fall Stefan Löfven göra.

Jag ser också den demokratiska eller snarare den obehagliga utvecklingen i vissa länder. Det finns ett antal länder som styrs av högerpartier,

och det finns ett antal länder som styrs av partier som är på den kant som Stefan Löfven tillhör. Detta är inget jag välkomnar, tvärtom. Jag tror på demokrati, jag tror på grundlagen och jag tror på Sverige så som det har vuxit fram över generationer. Jag har inga som helst avsikter att förändra detta i grunden, tvärtom.

Anf. 42 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Centerpartiet har presenterat en rad förslag för att stärka skyddet för vår liberala demokrati, bland annat att stärka grundlagen och exempelvis förbättra skyddet mot diskriminering.

Sverigedemokraterna vill förändra grundlagen i en helt annan riktning. I en tung riksdagsmotion från förra året skriver man att regeringsformen ska inledas med en berättelse om att makten ska utgå från svenskarnas folk. Man vill inskränka minoriteters rätt till sin egen kultur. Man vill grundlagsfästa att prideflaggan inte ska få hissas på offentliga byggnader.

Detta är förändringar som helt följer Sverigedemokraternas kultursyn när det gäller att definiera vem som är svensk, vem som är en del av folket och vem som inte är det. Det är genom att inskränka minoriteters rättigheter i grundlagen som risken blir överhängande för att majoritetsbeslut kan förtrycka just minoriteter. Kanske är detta till och med själva idén bakom SD:s grundlagsändringar, som lades fram i en riksdagsmotion förra året. Eller kan Jimmie Åkesson förklara syftet, varför det är nödvändigt att definiera ett svenskt folk i den svenska grundlagen?

Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Det blir lite parodiskt, nästan satiriskt, kan jag tycka när ett parti går till val på att man ska ändra grundlagen så att ett annat parti inte kan ändra grundlagen. På vilket sätt detta rimmar med demokratins grundprinciper har jag väldigt svårt att förstå. Jag har till exempel väldigt svårt att förstå Centerpartiets idéer om en författningsdomstol, på vilket sätt detta stärker demokratin och på vilket sätt demokratin stärks av att tjänstemän överprövar folkvaldas beslut fattade i Sveriges riksdag.

Annie Löf och Centerpartiet bär samma ansvar som Stefan Löfven för urholkningen av rättsstaten. Hela vår liberala demokrati bygger på just rättsstaten, principen om varje medborgares likhet inför lagen. Det finns exempel på centerpolitiker i våra domstolar som dömer utifrån etnisk tillhörighet i stället för den självklara principen om rättsstaten. Detta är på riktigt ett hot mot demokratin, herr talman.

Anf. 44 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Herr talman! Det är ett oerhört oroväckande svar från Jimmie Åkesson, som inte förstår betydelsen av en stark grundlag och av att försvara de mänskliga och grundläggande fri- och rättigheterna. De förslag som Centerpartiet har lagt på bordet och drivit under många år liknar väldigt många andra borgerliga partiers. Det handlar om ett grundfundament för att försvara medborgerliga fri- och rättigheter.

Jag kan ta ett citat från Sverigedemokraternas tunga riksdagsmotion, som väcktes förra året och som handlar om minoriteter: ”Vidare kan man läsa att det allmänna ska främja minoriteters egen kultur och samfundsliv i Sverige. Detta stadgande framstår inte heller som särskilt lyckat då en

sådan grundsats försvårar den självklara principen att invandrare i Sverige ska assimileras, inte integreras.”

Jag frågar igen: Varför är det så viktigt för Sverigedemokraterna att göra grundlagsförändringar där man utgår från svenskarna som svenskar-nas folk och begränsar minoriteters rättigheter och att grundlagsfästa att prideflaggan inte ska få hissas?

(Applåder)

Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Att skriva något i grundlagen om en enskild flagga tror jag inte att något parti här vill. Det verkar jättekonstigt. Men det är inte det som är poängen här, utan poängen, herr talman, är att Annie Lööf inte förstår hur samhället ser ut. Annie Lööf vänder sig emot idén att människor som kommer hit från världens alla hörn ska anpassa sig och bli en del av det svenska samhället. I stället ska man, utifrån den nyliberala utgångspunkt som Annie Lööf har, kunna leva precis som man vill och följa precis vilka värderingar, normer och lagar som man vill när man befinner sig i Sverige.

Jag tror inte på detta. Jag tycker att vi har resultatet från den samhällsmodellen redan, med splittring, segregation, klanstrukturer och parallella samhällen som växer fram. Därför måste vi se till att människor som lever i Sverige accepterar och respekterar grundläggande normer och värderingar som har byggt vårt samhälle över generationer. Det är där jag och Annie Lööf, Sverigedemokraterna och Centerpartiet, skiljer oss åt, herr talman.

(Applåder)

Anf. 46 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Sverigedemokraterna har sagt att de vill se Ulf Kristersson som statsminister för Sverige och ger sitt fulla stöd till moderatledaren för att leda Sverige. Vi vet att hans track record framför allt handlar om att försämra sjukförsäkringen väldigt mycket. Han vill också sänka och försämra a-kassan. Det är en av de viktigaste punkterna för moderatledaren i en sådan regering.

Sverigedemokraterna har också varit väldigt aktiva i frågan om sjukförsäkringen. De vill själva att sjuka ska betala högre skatt. Detta har de röstat för i kammaren. De har röstat för att återinföra den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen och har flera gånger röstat för moderatbudgeten, som leder till stora försämringar av sjukförsäkringen. Dessutom vill de till exempel att kommersiella aktörer ska kunna tjäna pengar på äldre människor på äldreboenden.

Är det så att det som Jimmie Åkesson säger utåt rimmar ovanligt dåligt med det som han gör här i kammaren, herr talman?

Anf. 47 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Herr talman! Den sista frågan, om det är så eller inte, får andra svara på. Jag upplever naturligtvis inte att det är så, tvärtom. Om det är något parti i denna kammare som har drivit på för att de utsatta i vårt samhälle ska få en värdig och rimlig tillvaro så är det Sverigedemokraterna.

Jag skulle vilja rätta Nooshi Dadgostar på ett par punkter. Det ena är att vi inte har uttalat något stöd för någon enskild statsminister över huvud taget. Det andra är att vi inte har sagt att vi ger vårt fullständiga eller fullkomliga stöd till någon enskild statsministerkandidat, utan det är tvärtom. Precis som Vänsterpartiet har Sverigedemokraterna sina politiska prioriteringar.

Det är klart att ju fler som röstar på ett parti som Sverigedemokraterna, desto mer av den politiken är det också rimligt att vi får. Om man röstar på Sverigedemokraterna får man ett parti som slåss för en generös omställningsförsäkring, a-kassa, ett parti som slåss för bättre pensioner och ett parti som slåss för en sjukförsäkring som är rimligt avvägd i förhållande till hur samhället ser ut.

Anf. 48 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Herr talman! Det hänger inte ihop. Jag uppfattar att Jimmie Åkesson och jag har olika upplevelser, men det som händer i kammaren är att Sverigedemokraterna har röstat för att försämra i sjukförsäkringen. De har röstat för de borgerliga budgetarna, på moderatbudgeten. Jimmie Åkesson försvarar till och med Pensionsgruppen och röstade inte för att avskaffa Pensionsgruppen när det kom på tal i socialförsäkringsutskottet. Då röstade inte Sverigedemokraterna på det, utan det gjorde endast Vänsterpartiet.

Detta är ett parti som går i Moderaternas ledband och som om och om igen röstar på de förslag som innebär försämringar av sjukförsäkringen. Vi hörde här Ulf Kristersson själv berätta hur han ska försämra sjukförsäkringen ytterligare, och detta projekt ska Sverigedemokraterna då stötta.

Vi vet hur det har brukat låta. Först ska man inte vara för kommersiella aktörer som ska tjäna pengar på seniorer som bor på äldreboenden, och sedan ska man vara det. Först säger man en sak, och sedan gör man något annat i kammaren.

Anf. 49 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Att jag och Nooshi Dadgostar har olika upplevelser om hur verkligheten ser ut är ingen nyhet, och det är kanske inte heller så konstigt med tanke på att vi tillhör helt olika partier med helt olika visioner för hur samhället ska se ut långsiktigt. Att det är så är jag ganska tacksam för, inte minst när det gäller Vänsterpartiet.

Välfärden är central. Välfärden är oerhört avgörande för hur det här samhället hålls ihop. Till välfärden räknar jag sjukförsäkringen, pensionerna och a-kassan, därför att de är avgörande delar av det skyddsnet som vi tillsammans bygger upp för att människor som hamnar i arbetslöshet, blir sjuka eller har arbetat och slitit ett helt liv för att bygga det här samhället ska kunna ha en värdig, rik ålderdom när det blir dags för det.

Det är Sverigedemokraternas utgångspunkter, och det är Sverigedemokraternas prioriteringar. Att Nooshi Dadgostar läser in något annat i vår politik får stå för henne. Det är inte den politiken jag står för.

Anf. 50 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det sista replikskiftet blev lite tråkigt. Vi har under den här mandatperioden haft ett fungerande samarbete. Det kallades januariavtalet och ingicks av fyra partier och ingicks efter ett mycket krångligt valresultat som gjorde det svårt att bilda regering. Sedan sänktes det av

bland annat Nooshi Dadgostar och Jimmie Åkesson. Då samarbetade ni mer, och nu är ni osams igen, kan man säga.

Min poäng är att jag gläds åt att Jimmie Åkesson och Sverigedemokraterna vill förstärka de svenska pensionerna. Min fråga är hur det ska ske. Jag förstår att man vill värna den pensionsgrupp som kom till när vi fasade ut det gamla pyramidspelet, ATP, och gick över till ett mer modernt intjänandesystem. I och med enorma vaccinationskampanjer även före corona lever människor längre – folk har slutat röka och, för att tala klartext, slutat suppa så hårt. Vi behöver alltså fylla på. Men hur ska detta ske? Vilken är Jimmie Åkessons och Sverigedemokraternas plan för detta?

Anf. 51 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag tackar för den seriöst ställda frågan. Nu får vi en intressant sakdebatt om det här – eller debatt vet jag inte, utan det kanske blir mer av en upplysningskampanj.

Det avgörande för mig är att äldre människor i vårt land – de som är pensionärer i dag och de som kommer att bli pensionärer – får bättre levnadsvillkor. Det är det avgörande för mig. Hur det sker är faktiskt mindre intressant.

Det kanske sker genom att vi, som vi föreslår i vår budgetmotion, stärker avsättningarna till pensionssystemet. Det är ett sätt att göra det på. Det finns sannolikt en majoritet för den åtgärden i Sveriges riksdag, om det inte vore för Pensionsgruppen som blockerar just detta. Man kan också göra det genom att sänka skatten, och man kan göra det på andra sätt. Jag är öppen för att diskutera dessa olika sätt att göra det på. Det avgörande för mig är att om man har arbetat och slitit ett helt liv ska man också få ekonomiska villkor som är rimliga när man blir gammal.

Anf. 52 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Bra så! Systemet som vi nu har bygger på att man har en grundläggande statspension som hänger ihop med hur länge man har jobbat. Sedan har man en tjänstepension som är ganska viktig, och det kan också tänkas att vi laborerar med den. För Liberalernas del ser vi gärna att fler blir skyldiga att betala in till den, för det är klart att det är otillständigt att människor inte får en pension efter att ha jobbat och kämpat.

Man kan titta på det här med individuellt sparande. Vi hade tidigare avdragsrätt i Sverige för att man skulle kunna spara några kronor till sin pension – började man tidigt kunde det bli många kronor – men det har vi ersatt med ISK-kontot som regeringen nu, som jag har förstått det, tyvärr är lite sugen på att göra någonting åt.

Det grundläggande är att vi kan göra det här antingen genom skattesänkningar – Liberalerna är med på det och är stolta över det vi gjorde inom ramen för januariavtalet eftersom vi har varit med och förstärkt pensionärernas situation, och vi vill gärna fortsätta med det – eller genom att ta från AP-fonderna eller höja avsättningen.

Det här är viktiga saker att prata om framåt, för det räcker inte att bara vilja höja pensionerna, utan vi måste visa *hur* vi vill göra det.

Anf. 53 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Som jag sa är det avgörande för oss i grunden inte *hur* det här sker. Jag tror att det bästa sättet att lösa det på, åtminstone i det här

läget, är att staten tar ett ansvar. Så vill vi göra. Vi vill skifta delar av arbetsgivaravgiften, den allmänna löneavgiften, till att stärka just pensionsystemet och inte, som Socialdemokraterna primärt vill, lägga det här på arbetsgivarna och företagen genom höjda arbetsgivaravgifter. Det tror jag är en dålig lösning.

Jag är öppen för att diskutera olika vägar framåt för att stärka pensionerna och de äldres ekonomiska levnadsvillkor. Det är en oerhört viktig fråga, inte minst i takt med att vi får allt fler äldre, som Johan Pehrson mycket riktigt konstaterade här i inledningen.

Anf. 54 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! För några veckor sedan lämnade Gängbrottsutredningen sina förslag för skärpta straff för brott i kriminella nätverk. Detta är någonting som nu ska tas vidare. Regeringen har också sedan tidigare höjt över 50 straff. Trots det hör vi frustrerade röster från polis, socialtjänst och civilsamhälle. Jag citerar rikspolischefen Anders Thornberg: "Långsiktiga satsningar måste genomföras inom bland annat skola, socialtjänst och andra viktiga delar av samhället."

Jag förstår att det känns bra i magen för Sverigedemokraterna när man driver förslag som att sätta in armén i förorterna. Vi vill alla knäcka gängen. Men trots att den typen av machosignaliserande symbolpolitik kanske känns bra räcker det inte i verkligheten.

Min fråga till Jimmie Åkesson är: Vad vill egentligen Sverigedemokraterna göra rent konkret för att minska utsattheten för barn och för att stoppa rekryteringen in i den grova, organiserade brottsligheten?

Anf. 55 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Jag vill först säga att det gläder mig att Miljöpartiet verkar börja ta de här frågorna på allvar. Det har man inte gjort historiskt sett, utan man har låtsats att de här problemen inte finns. Nu plötsligt ser man dem, och det är bra. Det behövs mer av verklighetsinsikt också hos regeringspartierna.

Märta Stenevi påpekar att regeringen har höjt över 50 straff, och det låter ju jättebra. Problemet är att det inte är straffen i verkligheten som höjs, för minimistrafen höjs inte. Tvärtom höjer man straffen i den andra delen av skalan, och då blir det ett problem när vi har en situation då de allra flesta döms i just den nedre delen av skalan. Det spelar ingen roll hur många straff regeringen höjer om detta ändå inte tillämpas i verkligheten. Det är minimistrafen vi behöver arbeta med i första hand.

Det grundläggande måste vara att farliga människor hålls inlåsta. Farliga människor ska inte vistas fritt i samhället. Farliga människor ska sitta i fängelse. Det kan man lösa om man ser verkligheten så som den faktiskt ser ut.

Anf. 56 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Tack för den genomgången av synen på minimistraf, Jimmie Åkesson! Men nu var det inte det jag frågade om. Jag frågade vad Sverigedemokraterna vill göra för att barn som har fötts och vuxit upp i Sverige inte ska dras in i organiserad brottslighet.

Vad är Sverigedemokraterna beredda att göra för att stärka socialtjänsten och bygga en jämlik skola i hela landet?

Under alldeles för lång tid, fru talman, har Sverigedemokraterna kommit undan med att skylla allting på invandring och gömma sig bakom retorik om kultur och belastningar. Men medan ungdomar dör på våra gator och mammor sörjer sina söner har ni ingen politik att komma med för att faktiskt bekämpa den organiserade brottsligheten på sikt utan bara symbolpolitik och uppuffade fjädrar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Hirvonen (MP).

Anf. 57 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik:

Fru talman! Här bekräftar Miljöpartiet sin position som ett vänsterextremt parti. Man är så förblindad av dessa så kallade socioekonomiska faktorer att man inte kan se att det också finns andra förklaringsmodeller till att människor blir grovt kriminella i vårt land. Det är självklart att fattigdom och allmän social utsatthet sänker tröskeln för att hamna i ett kriminellt gäng. Jag förstår det, och jag köper det. Men det är inte hela förklaringen.

En annan del av förklaringen är ett samhälle som är fullständigt kravlös, ett samhälle som inte ställer krav på människor. Människor som kommer hit från andra delar av världen och tyvärr utgör den största, för att inte säga hela, delen av de gängkriminella har aldrig behövt bli en del av det svenska samhället. De har inte förväntats bli en del av det svenska samhället. Det är ett problem.

Ett annat problem är att vi inte slår ned med kraft också på den mindre allvarliga brottslighet som många barn och ungdomar väljer att begå. Det är ett annat sätt att hantera det på. Om Märta Stenevi är intresserad av att diskutera det kan jag diskutera hennes socioekonomiska förklaring.

(Applåder)

Anf. 58 ANNIE LÖÖF (C):

Fru talman! Klimatet, jobben, tryggheten och landsbygden är områden där Centerpartiet kommer att fortsätta arbeta för förändring och fortsätta göra allt för att få genomslag för vår politik och ta hela landet framåt. Men grunden för att bygga vidare på ett grönare, starkare och tryggare Sverige vilar på vår liberala demokrati. Den är något som vi alltför länge har tagit för given men som måste förstärkas och försvaras varje dag.

Över hela världen ser vi nu ofrihetens och förtryckets vålnad svepa fram. Vi hör ljudet av hur mänskliga fri- och rättigheter raseras. Och politiker som kommit till makten genom öppna val använder nu den för att inskränka press- och yttrandefriheten, politisera domstolar och ta ifrån människor frihet och framtidstro. Vi ser hur antiliberala krafter vinner mark. Men vi hör också applåderna och hurraropen från deras beundrare. Starka krafter låter sig öppet inspireras och motiveras, oavsett om det är av Trumprörelsen i USA eller Viktor Orbáns Ungern.

Inför den antiliberala rörelse som vi ser i världen i dag får vi inte vara naiva. Vår svenska demokrati står stark. Men samtidigt måste vi göra mer för att värna den inför framtiden. Vi har därför lagt fram ett antal förslag för att skydda vår liberala demokrati. Vi vill förstärka skyddet för fria och

oberoende medier. Vi vill också göra det svårare att förändra den svenska grundlagen och grundlagsfästa reglerna för arbetet i våra högsta domstolar, för att försäkra oss om att det, precis som i dag, även i framtiden går att få rättssäkra och opolitiska prövningar. Vi vill också förstärka skyddet för och stödet till den som väljer att engagera sig politiskt.

Vi kommer att fortsätta vara en kraft för en stark liberal demokrati. Det är den som har gett oss öppenheten, friheten, kunskapen och rättvisan och som har skapat de möjligheter som hela landet behöver.

(Applåder)

Anf. 59 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Centerpartiet inledde den nya statsministerperioden med att utfärda ett pratförbud gentemot statsministern; han skulle inte få prata med sitt eget budgetunderlag. Det var Centerpartiets besked.

Min fråga till Annie Lööf blir: Är ändå inte politik möjligheternas och kompromissernas konst? Alla kan inte få allt, men alla kan få något. Man får samtala, prata och komma överens, och sedan kan alla få stå för en kompromiss.

Jag är inte särskilt intresserad av att höra att politiken skiljer sig åt mellan Centerpartiet och Vänsterpartiet. Jag vill höra från Annie Lööf om hon ändå kan förstå den kritik som har riktats mot Centerpartiet. Det är massiv kritik som handlar om att vi ändå ska kunna prata med varandra i politiken.

Kan det vara så att man ibland får finna sig i att man inte kan få allting men att man ändå kan prata med varandra och komma överens?

Anf. 60 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! I går sa Nooshi Dadgostar så här: Det är en självmordspakt att samarbeta med Centerpartiet. Under de senaste åren har Nooshi Dadgostar och Vänsterpartiet varit tydliga med att Centerpartiets politik är vad de kallar både nyliberal och experimentverkstad och att den ska förpassas till historiens sophög.

Värderingar och politik men också tonläge spelar roll, Nooshi Dadgostar. Det finns inget samtalsförbud. Det finns inget förhandlingsförbud. Stefan Löfven står fri att samtala med vilka han vill.

Denna sommar har vi också sett att Nooshi Dadgostar inte har något emot att samarbeta med Sverigedemokraterna. Hon har tappat alla principer, för att avsätta en S-ledd regering.

Nooshi Dadgostar kämpar nu hårt med att sticka sin egen offerkofta. Men politik handlar om gott tonläge, det handlar om samarbetsförmåga och det handlar om att göra upp om saker där man är nära varandra. Det är så politik fungerar.

Vi är beredda att samarbeta med flest partier i Sveriges riksdag och gör det gärna framåt.

Anf. 61 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Det här visar på ett översitteri. Annie Lööf ska bara få sitt. Alla andra ska sitta tysta i båten. Så kan det väl inte få vara?

Vi är självklart olika politiska partier. Vi vill olika saker. Men samtidigt måste vi kunna sätta oss ned och tala med varandra. Annie Lööf kan inte på allvar mena att det är så här vi ska styra Sverige, att vi ska ha en

statsminister som sitter uppe i ett torn och tror sig veta ungefär vad partierna där nere tycker och kanske kan få igenom en statsbudget.

Är det så Annie Lööf tänker sig att vi ska styra Sverige – med pratförbud, nej till förhandlingar och nej till olika partier? Är det framtiden för Sverige? Ser det ut på det sättet i Centerpartiets vision? Det kommer inte att fungera. Det är nämligen mycket enklare att komma överens om man sätter sig ned och pratar med varandra.

Anf. 62 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Nej, det är inte framtiden för Centerpartiet. Vi är det parti som har varit med i samtliga blocköverskridande överenskommelser de senaste decennierna. Vi sitter på nyckeln, och har gjort det under många år, för att mejsla fram förhandlingsresultat och kompromisser, för att se till att regeringar ska kunna tillträda och för att få budgetar att gå igenom i riksdagen. Det ligger i vårt dna att vara just ansvarsfulla och konstruktiva.

Jag hade gärna fortsatt med januariavtalet ytterligare ett år. Där fanns många liberala, borgerliga reformer som vi hade kommit överens om att fortsätta med. Men grejen är den att Nooshi Dadgostar valde att slänga sina principer om att inte samarbeta med ett främlingsfientligt populistparti över bord och röstade för Sverigedemokraternas misstroendevotum i riksdagen. Det gjorde att en S-ledd regering avsattes, och därför kommer det nu att bli ett rörigt år.

Vi är dock beredda att fortsätta vara konstruktiva. Vi kan tänka oss att samarbeta och förhandla med många partier i Sveriges riksdag – det är själva grunden för kompromiss och politiskt hantverk – med såväl allianskollegor som med nuvarande regeringen. Det kommer att vara vårt fokus under de kommande månaderna.

(Applåder)

Anf. 63 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag har en kort fråga. I sitt första anförande i dag och även i kommunikation tidigare under veckan har Annie Lööf pratat om att hon vill ha ett rättvist strandskydd.

Jag undrar vad ett rättvist strandskydd innebär för Annie Lööf och Centerpartiet. Är det en rättvisa som handlar om att ha tillgång till natur oavsett ekonomiska förutsättningar? Är det en rättvisa som bygger på att ännu mer av allemansrätten inskränks, utöver de stora dispenser som ges redan i dag? Eller är det möjligtvis rättvisa för dem som har råd samtidigt som rättvisa för dem som stängs ute hålls undan?

Anf. 64 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det är en väldigt bra fråga. Rättvist strandskydd handlar om ett differentierat strandskydd. Det handlar om att skapa en frihetsreform för alla människor som bor och verkar i och vill öppna upp naturen på landsbygden. Det handlar om att det ska vara lika viktigt att kunna bygga om en industrilokal på landsbygden som det är i storstaden. I dag får man nej på ansökan om att bygga om eller bygga till någonting på den svenska landsbygden. Det ska vara möjligt att bo, verka och driva företag även i gles- och landsbygd.

Miljöpartiet har ett centralistiskt perspektiv på just strandskyddslagstiftningen.

Vi vill genomföra Strandskyddsutredningens förslag. Det innebär ett starkare skydd i högexploaterade områden på vissa håll, men framför allt innebär det en enorm frihetsreform om man kan bygga vid diken och mindre sjöar. Det möjliggör också den attraktivitet som finns på den svenska landsbygden.

Anf. 65 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag håller med om att det absolut finns lägen där man skulle kunna göra det lättare att bygga industrier, till exempel på hårdjord och gammal förorenad mark. Annie Lööf pekar på att vi har utvecklat sådan i till exempel Malmö. Det är fantastiska exempel som man skulle kunna använda i hela landet. Samma sak gäller grävda diken och dammar. Det är ställen som skulle kunna utvecklas mycket mer.

Vad jag undrar över är dock vilka som ska bygga och utveckla det här. Vilka är det som kommer att ha råd att köpa strandtomterna när man får samma mängd dispenser på andra ställen som man redan har i Stockholm? Det har ju till exempel stängt 70 procent av kustlinjen i Danderyd. Är det en utveckling som blir mer rättvis när vi får den i hela landet? Handlar det om rättvisa när bara den som har råd att köpa en strandtomt också är den som får tillgång till kusten? Vad jag hör är att det möjligtvis innebär en stärkt äganderätt men inte en ökad rättvisa.

(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Hirvonen (MP).

Anf. 66 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Märta Stenevi behöver åka ut i landet och se vad tomt- och markpriser ligger på i den svenska gles- och landsbygden. I till exempel Arvidsjaur finns tre gånger fler sjöar än invånare. Strandlinjen i Sverige räcker tio varv runt jorden.

Jag står upp för och slår vakt om den svenska allemansrätten. Det är jätteviktigt att man kan nyttja naturen och uppleva den. Jag slår vakt om den biologiska mångfalden. Jag slår även vakt om den fria passagen, som finns med i dagens strandskyddslagstiftning. Det här är viktiga delar.

Men det finns så många exempel på en enorm frustration över att Stockholm och riksdagen inte ser möjligheten att kunna bygga och bo på landsbygden, kunna utveckla sitt lantbruksföretag och kunna ha naturturismföretag och bed and breakfast. Vi måste se till att skapa ett rättvisare och mer differentierat strandskydd för hela landet.

(Applåder)

Anf. 67 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Denna regering har varit så upptagen av sig själv och sina egna käpphästar att den inte ser hur verkligheten faktiskt ser ut. Det Sverige som jag växte upp i hade starka golv och täta tak. Du förväntades anstränga dig och göra ditt bästa, men du möttes också av ett starkt samhälle. Det är vad Sverige ska vara. Något har gått sönder i det svenska folkhemmet. Otrygghet, värdköer och bostadsbrist präglar nu vardagen. Socialdemokrater och moderater har bråkat om makten under alla dessa

år, men oavsett regeringens färg har de fortsatt att montera ned och försämra. Vi behöver en förändring som är på riktigt.

En ny regering till vänster kommer att ta en helt annan riktning, för det här fungerar inte. Den svenska modellen ska återupprättas. Ängslighet, brist på styrfart och det interna positionerandet som den här regeringen ägnat sin tid åt är ett hot mot vår gemensamma framtid. Vi vet hur man bygger ett starkt land. Vi har gjort det förut när vi gick från Europas fattigaste till ett av världens rikaste och mest jämlika länder. Detta är vad en ny regering har i uppdrag att göra.

Vi vänsterpartister står redo att ta ansvar för Sverige, ett land som förtjänar bättre och som har förutsättningar att återigen bli världens bästa och mest framgångsrika land. Det kräver en stark regering som sätter svenska folket främst.

Anf. 68 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Vänsterpartiet påstår sig ha ökat sitt politiska engagemang för landsbygden. Det har varit stora ord, och det har kommit en ny talesperson. Problemet är bara att politiken inte har förändrats. Det är fortfarande samma gamla vänster som tycker sig veta bäst om hur människor ska leva sina liv och ser staten som den enda välgöraren. De vill försämra äganderätten för skogsägarna. De vill fortsätta att försvåra för människor att bygga och bo på landsbygden. De vill slå sönder valfriheten och minska tillgängligheten i välfärden liksom dra undan mattan för byskolor och förstås höja skatten på jobb och företag.

Kan Nooshi Dadgostar förklara för mig hur friheten och utvecklingen på vår svenska landsbygd stärks av att skogsägarna inte får bestämma över sin egen skog, att man inte får bo och bygga strandnära eller att företag får högre skatter? Helt enkelt: Varför ska det vara dyrare och svårare att bo på landsbygden?

Anf. 69 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Annie Löof har i vanlig ordning helt fel. Inser inte Centerpartiet allvaret i att vissa kommuner har 6 kronor högre kommunalskatt än kommuner har i Stockholmsregionen? Att staten har dragit sig tillbaka är det stora problemet. När Annie Löof står i kammaren och förstör a-kassan, förstör Arbetsförmedlingen och förstör sjukförsäkringen leder det till att svårt sjuka personer måste tas om hand av kommunen, att de arbetslösa hamnar i kommunens ekonomi och att kommunen måste bedriva arbetsmarknadspolitik.

Det här gör att de stora skillnaderna blir enorma över hela landet. Statens ansvar måste återtass. Vi kan inte ha en så ojämlig sjukvård i landet. Vi måste ha en välfärd som är stark i hela landet. Då kan man inte stå i Stockholm och i Sveriges riksdag och bara ta bort värnskatten för de rikaste som bor i Solna, för då måste någon annan höja kommunalskatten.

Anf. 70 ANNIE LÖÖF (C) replik:

Fru talman! Det var ett bra svar, men Nooshi Dadgostar missade att vi ju har sänkt inkomstskatten för människor som bor i glesbygd. Vi har förstärkt de generella statsbidragen till kommuner och regioner. Även jag ser utmaningen med en hög kommunalskatt i de allra mest glesbebyggda kom-

munerna; det är ju så det ser ut. Av denna anledning behövs ett rejält omtag av den kommunala skatteutjämningen.

Jag tycker ändå att det är märkligt att Nooshi Dadgostar inte ens bemödade sig om att prata om varför man vill försämra äganderätten för skogsägarna eller varför man inte vill förbättra möjligheten att bo strandnära. Kanske är det Nooshi Dadgostars egen historia som ligger bakom detta då hon exempelvis i en statlig utredning har föreslagit att kommunen ska kunna beslagta mark av markägare i landet för att öka bostadsbyggandet.

Varför vill inte Vänsterpartiet och Nooshi Dadgostar stärka den privata äganderätten eller gynna alla de småskaliga entreprenörer som finns på den svenska landsbygden? Är det för att man i Vänsterpartiets partimotioner skriver att man vill omfördela ägandet eller förändra ägandestrukturen i samhället?

Anf. 71 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Man tar sig för pannan av allt detta ideologiska testuggande som Annie Lööf kommer med. Självklart är det inte på det sättet. Det måste såklart finnas en balans mellan att skydda den biologiska mångfalden och skogsbruket. Det är till och med så att jag tycker att man behöver titta på att skydda den mest exploaterade strandlinjen medan man kan se på lättnader för andra ställen.

Här måste vi prata med varandra. Men Annie Lööf är mest känd för att inte tala med någon. Det är Annie Lööfs största problem.

Utöver det står Centerpartiet i Sveriges riksdag och förbättrar saker och ting bara för de enskilda som får skattelättnader för sina fastighetsvärden i storstäderna. Det gör att det är de andra kommunerna som får betala genom att höja sin kommunalskatt för att skapa välfärd hos sig eftersom staten inte hjälper till. Det är det stora problemet.

Anf. 72 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Jag förstår att det är jobbigt när man inte vill prata med varandra i riksdagen. Det är ju väldigt konstigt. Jag kan dock glädja Nooshi Dadgostar med att vi från Liberalerna gärna pratar med Vänsterpartiet mycket och länge. Vi har dock väldigt olika utgångspunkter.

En sak handlar om att vi ska ha raka rör och en stark fungerande sjukförsäkring, vilket jag gillar. Men då är det för Liberalerna självklart med en självrisk och ett starkt fokus på att man ska komma tillbaka i arbete. Rehabiliteringen ska vara väldigt tydlig.

Arbetslösheten är ett jättegissel för Sverige. Den skapar utanförskap och elände, leder till att människor tappar framtidstron och så vidare. Men hur tycker Nooshi Dadgostar att vi ska komma till rätta med detta, så att fler kommer i jobb? Är det inte en ganska bra idé att sänka skatten på arbete?

Anf. 73 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Det var trevligt att höra att Johan vill tala med oss. Vi kan gärna prata med varandra.

Förändringarna av sjukförsäkringen har lett till att arbetslösheten ökat väldigt kraftigt. Reglerna för sjukförsäkringen är väldigt stelbenta. Många människor, till exempel vårdpersonal som har arbetat under pandemin, går

till Försäkringskassan och får höra att de ska säga upp sig på heltid i stället för att kunna arbeta deltid i sitt yrke som sjuksköterska, undersköterska eller vad det nu kan vara. Det är så reglerna ser ut i dag. De maximerar arbetslösheten. Det är det som är problemet.

Nuvarande sjukförsäkring gör inte att vi tillvaratar människors arbetsförmåga i det yrke de har, utan vi utförsäkrar dem och ber dem att söka försörjningsstöd i kommunerna, som får bekosta detta i stället. Vi skulle minska arbetslösheten om vi hade en bättre sjukförsäkring, så att vi såg till att välutbildade människor kan komma tillbaka till sitt eget yrke.

Anf. 74 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Liberalerna har ingenting emot mer raka rör. Människor som betalar in till sjukförsäkringen, jobbar och sedan är sjuka en tid ska få ersättning. Men det blir väldigt svårt om detta ska kunna pågå under mycket lång tid, för då är det någon annan stödform som måste klicka in.

Jag var inne på det här med skatter och arbete. Jag ser att finansministern har kommit hit till riksdagens kammare, vilket gläder mig. Jag blev väldigt glad när hon uttryckte vikten av att man kan sänka skatter. Det leder till att fler människor kommer i jobb och att fler kan köpa en kopp kaffe på stan. Jag håller med om den analysen. Att Socialdemokraterna har kommit fram till den är glädjande.

Vi måste fokusera på bättre matchningsfunktioner. Under mandatperioden har ett arbete satts igång med att reformera Arbetsförmedlingen. Vänsterpartiet tycker att detta är dåligt och är emot det. Vi har tittat på detta med att kunna ha olika former av stöd direkt till företagen. Vi har sett att extratjänsterna inte har fungerat.

Vi måste få människor i jobb. Kan inte Vänsterpartiet tänka sig sänkta skatter? Det är genom att gå den vägen som vi får en bättre och fungerande sjukförsäkring.

Anf. 75 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik:

Fru talman! Jag hängde inte riktigt med på det sista.

Vi skapar arbetstillfällen genom att investera i ekonomin. Nu ser vi en begynnande grön omställning i Norrbotten och Västerbotten till exempel. Vill vi skapa många arbetstillfällen måste vi satsa på elnät och ny elproduktion. Så enkelt är det. Man måste skapa nya jobb. Det är så de kommer till. Man måste se till att de här företagen kan få bra förutsättningar att få dit sin arbetskraft, till exempel genom att bygga nya hyresrätter. Då krävs investeringsstöd från riksdagen.

Vi behöver se vilka typer av investeringar vi kan göra, så att arbetslösheten försvinner och vi får igång ekonomin. Att bara sitta på händerna här och trycka 50 kronor i handen på en enskild ger så att säga inga nya arbeten. Vi behöver se till att satsa i ekonomin för att skapa fler arbetstillfällen, och det gäller naturligtvis även den offentliga sektorn. Vård, skola och omsorg behöver också anställa personal.

Anf. 76 EBBA BUSCH (KD):

Fru talman! Jag önskar tala om vårdköerna och de patienter som inte får vård. Nu har ungefär hälften av de patienter som fått besked om behandling väntat längre än de lagstadgade 90 dagarna. En majoritet har inte fått vård i tid. Ja, det handlar delvis om pandemin, men inte bara, för vård-

köerna hade hunnit fördubblas redan före pandemin under den rödgröna regeringen. Det skadar patienterna, personalen och även Sveriges ekonomi.

Den vårdorganisation som Sverige har är från 1862. När vi går till val kommer den alltså att fylla 160 år. Det är tyvärr ingenting att fira. Vi kristdemokrater går till val på att bygga en ny, modern vårdorganisation, som Norge och Danmark redan har gjort. Regeringspartierna går till val på att bevara det som finns – och så kallar man mig för konservativ.

Förändring krävs. Förändring är möjlig. Sverige behöver inte stå stilla och acceptera de långa ringlande vårdköerna. Vårdköerna är inte någon naturlag. Andra länder har visat vägen, medan Sverige, som en gång var berömt för just sin välfärd, i dag står och stampar på samma ställe. När Norge moderniserade sin sjukvård stod stortingets tre största partier bakom reformen. I Sverige är ett något mindre parti, får man säga, ensamt om att göra vården till sin huvudfråga.

Fru talman! Ska vi i Sverige få en sjukvård som lever upp till vårt rykte krävs en ny regering med ett tungt kristdemokratiskt inflytande. Så mycket står fullkomligt klart. Vårdköerna är som sagt ingen naturlag. Men man måste vilja ta tag i dem och utmana gamla byråkratiska och politiska strukturer. Svenska folket ska kunna lita på Sverige och lita på vården, oavsett var i landet man bor.

(Applåder)

Anf. 77 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Fru talman! Jag pratade i mitt inledningsanförande om hur snabbt det politiska samtalet har förändrats i Sverige och blivit hårdare. För några år sedan talades det om den vuxne i rummet. I länder som Tyskland tycker jag att kristdemokratin har varit en sådan. Men jag tycker inte längre att det är så i vårt land, och jag beklagar det.

Det kanske förvånar några, men jag menar att det verkligen behövs ett parti som lyfter de kristna värderingarna och kyrkornas perspektiv i svensk politik, som inte minst värnar om utsatta människor, även migranter, som vilar tryggt i sin tradition och som på riktigt står upp mot radikal nationalism och krafter som är sprungna ur vit makt-miljön.

Jag vill fråga Ebba Busch hur hon menar att kristna värderingar nu vägleder Kristdemokraterna, även i samarbetet med Sverigedemokraterna.

Anf. 78 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Våra värderingar och vår bakgrund är vår kompass när vi ska navigera i ett föränderligt politiskt landskap. Kristdemokratin bildades och kom till som en motkraft mot just nazism och kommunism. Det är det som är vårt existensberättigande. Vi visar på en annan människosyn. Det handlar om alla människors lika värde och om att alltid i alla lägen stå upp för andra, för våra medmänniskor, för de allra mest utsatta.

Jag försöker inte på något sätt överskylla Sverigedemokraternas historia i närtid. På samma sätt försöker jag inte heller överskylla Vänsterpartiets kommunistiska historia, inte ens i närtid. Jag vet var våra röda linjer går. Man ska titta på vår handling och inte bara våra ord. Vi har sett till att det har blivit mer medel till sjukvården och äldreomsorgen när vi har samtalat med Vänsterpartiet och Sverigedemokraterna. Syna våra handlingar! Det är så man känner frukten av vårt träd.

Anf. 79 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik:

Fru talman! Det finns ändå anledning att fundera på vad som händer när man säger att man står för den kristna etiken och medmänskligheten men ändå söker inflytande genom att ställa grupper mot varandra, vilket blir konsekvensen av detta samarbete. I en debattartikel i Aftonbladet berättar barnbarnet till en av KD:s grundare sorgset att hon lämnar partiet. I dag är faktiskt Socialdemokraterna det största partiet bland gudstjänstbesökarna i Sverige.

I Matteusevangeliet står det, precis som Ebba Busch har sagt, att trädet känns igen på den frukt det bär. Men varför ser inte ledningen för Kristdemokraterna i Sverige det som syns så tydligt i Tyskland? De främlingsfientliga krafterna har inte alls förändrats utan är desamma. Ser ni inte skandalerna och rasismen hos ledande företrädare? Du ser frukten, Ebba Busch. Luta dig inte mot det trädet!

Anf. 80 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Det är kyrkoyal till helgen. Med anledning av det och det vi hör här skulle jag vilja passa på att säga att jag önskar månglarna ur templet. Politiska partier hör inte hemma i kyrkan.

Min personliga kristna tro är jag mycket stolt över. Den betyder mycket för mig. Våra kristna värderingar är vägledande för oss som parti. Men vi bedriver inte religiös politik, utan vi vilar oss på dessa värderingar.

Återigen: Jag menar att Stefan Löfven och Socialdemokraterna använder brunsmetningen som det enda vapen de har kvar för att överskylda det misslyckande man de facto står för i att stå upp för de allra mest utsatta.

Det kommer att stå i historieböckerna hur man behandlade alla barn som hade behov av assistans och blev av med den. Det kommer att stå hur man hanterade många av de flyktingar som blev kvar i hemländerna och inte fick hjälp när andra tog sig hit och rundade asylrätten.

Det kommer att stå om fördubblade vårdköer. Det kommer att stå om alla de äldreboenden som aldrig blev byggda därför att man stod på fel sida om historien i handling.

Anf. 81 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Jag har också med mig mycket från min kristna uppväxt. Jag tror att historieböckerna också kommer att tala om hur Kristdemokraterna stängde dörren för dem som var i störst behov när de ville skära i biståndet till dem som mest behövde det och hur de släpper förvaltningen av vår jord som vi har ansvar för.

När nu Kristdemokraterna går till val på att bilda regering tillsammans med Moderaterna och Sverigedemokraterna undrar man igen vilken klimatpolitik det kommer att innebära.

Att Kristdemokraterna vill ha kärnkraft och bygga ny sådan, det vet vi. Det har vi hört många gånger i många år. Min fråga är samma till Ebba Busch som den var till Ulf Kristersson. Vad är tidsplanen?

Hur lång tid tar det innan man har en global koldioxidskatt på plats? Hur lång tid tar det innan man har förhandlat klart i EU? Hur lång tid tar det innan man har byggt den nya kärnkraften som man är ute efter? Vad är under tiden Moderaternas, Kristdemokraternas och Sverigedemokraternas tidsplan för att nå de åtaganden vi har inom Parisavtalet?

Anf. 82 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! För det första vill jag säga att Märta Stenevi har fel i början på sin inledning. För det andra kommer jag inte att ge löften som jag inte kan hålla. Jag är inte beredd att sätta ett årsdatum för när vi går i hamn. Vi behöver lägga om politiken. Den behöver bli betydligt mer realistisk.

Kristdemokratin bygger på förvaltarskapstanken. Vi har ansvar för det vi ärvt och för det vi lämnar vidare till våra barn. Jag vet att vi delvis förenas i det. Vi är alltså ett miljöengagerat parti. Vi väljer de åtgärder som är mest effektiva och inte dem som kanske ger mest lajks på Instagram eller någon annanstans.

Anledningen till att vi lyfter fram kärnkraften är inte att vi är emot sol- eller vindenergi eller havs- eller vattenkraft. Vi ser att ska vi klara av att ställa om och göra det realistiskt, för att klimat- och miljöfrågan är så pass viktig, kan vi åtminstone börja med att inte lägga ned kärnkraft i framtid. Den är utsläppsfri och leveranssäker och levererar mycket el.

Anf. 83 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Nu vet både Ebba Busch och jag att vi har ett överskott i elproduktionen och att det inte är där problemet ligger. Jag undrar igen när man fort nog ska klara åtaganden i Parisavtalet som vi har tagit på oss som land.

Det är kanske den frågan som jag borde ha ställt. Står den tänkta regeringen – det blåbruna blocket – fortfarande kvar bakom Parisavtalet? Det är kanske den frågan jag borde ha börjat med att ställa, inser jag nu lite sent.

Men om jag utgår från att man gör det och inte kommer att ta Sverige ut ur Parisavtalet är frågan: Hur ser tidsplanen ut? Om svaret är att man ska vila på ny kärnkraft, som kommer tillbaka gång på gång, och en global koldioxidskatt som alla världens länder har skrivit under på, hur klarar man tidsplanen för att vi ska gå i mål till 2045? Det kan gärna vara 2035, men 2045 är fastslaget än så länge.

Hur ska man klara tidsplanen? Tar man verkligen över huvud taget den här frågan på allvar? Tar man sitt förvaltarskap på allvar?

(Applåder)

Anf. 84 EBBA BUSCH (KD) replik:

Fru talman! Jag skulle gärna ha en saklig debatt om det här, men jag kan inte låta det gå förbi. Som kristdemokrat och tillhörande den största politiska idétraditionen i Europa och systerpartiet till Angela Merkels parti: Kalla mig inte blåbrun!

Jag är kristdemokrat. Jag vet var vi står någonstans värderingsmässigt. Jag vet vilka förhandlingsrum jag är beredd att kliva in i och vilka förhandlingsrum jag kommer att kliva ut ur. Ta inte lätt på frågan om brunsmetning, vem man låter ge en nazianstrykning eller rasianstrykning.

Det är inte jag som har drivit den politik som har inneburit att människor som egentligen inte har asylskäl och skyddsskäl har fått lov att stanna i Sverige medan andra har utvisats eller aldrig har fått chansen att söka asyl i till exempel Sverige.

Jag vet vart våra värderingar går någonstans. Ta klimat- och miljödebatten mer seriöst än att komma med sådana svepande anklagelser.

(Applåder)

Anf. 85 JOHAN PEHRSON (L):

Fru talman! En lång förmiddagsdebatt börjar gå mot sitt slut. Med tanke på det senaste replikskiftet måste jag väl intyga att även jag har gått i söndagsskolan, så att ni inte ska tveka om det.

Jag tänkte tala lite om köerna, som Ebba Busch var inne på. Det är köer på många håll i Sverige. Det är inte bara vårdköer till följd av den vårdskuld som har byggts upp under pandemin. Den ska vi nu tillsammans jobba ned.

Vi har varit inne lite på arbetslösheten. Den är naturligtvis ett gissel för människors frihet och förhoppningar om en framtid. Men det är också köer på annat håll.

Det är köer på polisstationen. Det är köer i våra domstolar. Det är köer i kriminalvården. Det är köer in till chefsåklagarens rum. Det är köer på Ekobrottsmyndigheten. Det är enorma köer på Nationellt forensiskt centrum, som är så viktigt för att vi ska kunna klara upp brott i tid.

Fru talman! För Liberalerna är rättsstaten grundläggande. Det är ingenting man kan dribbla bort. Det är inte en budgetpost jämförbar med Glesbyggsverket. Domstolsverket är mycket viktigare. Ni får alla ursäkta. Det är också väldigt viktigt med Glesbyggsverket. Om jag ska välja vill jag inte stöta mig med någon. Jag sa just att jag har gått i söndagsskolan.

Vi ser allvaret här. Vi befinner oss nu i en situation där människor känner sig oroad och upprörda över tillvaron, där våldet härskar och människor riskerar att avrättas när som helst och var som helst på öppen gata. Riskerna är inte gigantiska, men det händer. Det finns en risk att det svänger över till en polisstat som man kan vara orolig för. Den risken ska inte underskattas.

Vi måste sätta rättsstaten först. Det är Liberalernas vallöfte inför 2022. Rättsstaten måste återupprättas. Det är grunden för hela den liberala staten, och den ska vi inte missa.

Anf. 86 MÄRTA STENEVI (MP):

Fru talman! Nu har vi hört anföranden från alla partiledare här i riksdagens kammare. Från det blåbruna blocket – jag kommer att kalla det för det blåbruna blocket, vad än enskilda partier kallar sig själva – har vi än en gång hört samma trötta uppgivna melodi.

Någon annan i världen ska tackla klimatkrisen. Utsläppen ska minskas någon annanstans. Någon annan gång, kanske senare, har vi kanske byggt något som eventuellt kan fånga in de utsläpp vi inte orkar med att minska nu.

Man tar sig lite grann för pannan. Var är möjligheterna i detta? Var är kamplusten? Var är viljan till förändring som har gjort att ni valt att ägna er åt politik sedan ni bokstavligen gick i skolan? Klimatkrisen händer ju nu. Samtidigt som det sorgliga uppgivna budskapet vevas ett varv till här i kammaren ser jag något annat utanför fönstret, hur något nytt är på väg.

Unga runt om i världen accepterar inte längre att vuxna struntar i klimatet och förhalar omställningen. Mammorna i förorten accepterar inte längre att deras barn lämnas efter i skolan och dör på gatan. Kvinnor accepterar inte längre tystnaden kring våldet som drabbar dem och deras barn där de borde vara tryggast, även om det har varit väldigt tyst i kammaren här i dag om just den frågan.

En annan värld är inte bara möjlig, hon är på väg. Under en stilla dag kan jag höra henne andas. Så skriver den indiska författaren Arundhati Roy.

Till alla unga som kämpar för att stoppa klimatförändringarna, till mammorna som kräver rättvisa för sina barn och till kvinnorna som inte längre är tysta om mäns våld säger jag: I er kamp kan jag höra en annan värld andas. Och med politik för klimat och för rättvisa skapar vi den.
(Applåder)

I detta anförande instämde Annika Hirvonen (MP).

Anf. 87 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det är så tråkigt om man inte får några repliker, så jag tänkte se till att Märta Stenevi får det nu.

Apropå klimatet: Just nu kostar elen hemma i Örebro 2 kronor per kilowattimme – bara en sådan sak! Man bränner på Karlshamns kraftverk just nu, och det kan inte påstås annat än att den 15 september 2021 när solen skiner bränner vi fullt med fossila bränslen för att få el i Sverige. Detta är någonstans ett haveri när det handlar om att få fram el i rätt tid och på rätt plats. Tack och lov har vi ett europeiskt samarbete som ändrar detta.

Min fråga gäller ändå något annat. Det nyuppväckta intresset från Miljöpartiet för att bekämpa brott är glädjande. Jag hörde demokratiministern, som också är här i rummet, nyligen berätta att hon tycker att inte en krona i offentligt stöd ska gå till galna fundamentalister. Jag uppskattar detta, för det är dags att sätta stopp för det här nu.

Men vill Miljöpartiet också bekämpa klanerna? Kan Miljöpartiet tänka sig att vidta åtgärder för att kampa ned denna medeltida företeelse som sätter klorna i människors frihet?

Anf. 88 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Först måste vi nog reda ut begreppen lite grann här. Sverige har en export av el som förra året uppgick till motsvarande alla de tre baltiska staternas förbrukning i volym.

Att vi skulle ha en elbrist i Sverige stämmer inte. Däremot har vi problem med kapaciteten och överföringen; så är det. Det finns ett antal åtgärder på väg för att vi ska få snabbare utbyggnad av elnäten, och det vet naturligtvis också Johan Pehrson. Men vi har inte någon brist i produktionen av el i Sverige i dag.

Kanske kan Johan Pehrson också svara på en fråga, fru talman. Om det skulle vara så att Sverigedemokraterna släpper in Liberalerna i en kommande blåbrun regering – kan Johan Pehrson svara på om man i ett sådant läge kommer att stå fast vid Parisavtalet? Jag fick aldrig något riktigt svar på det.

Vi är beredda att bekämpa alla organiserade brottsliga strukturer vare sig vi kallar dem gäng, mc-klubbar eller klaner, oavsett vad de beror på. Organiserad brottslighet ska motverkas.
(Applåder)

Anf. 89 JOHAN PEHRSON (L) replik:

Fru talman! Det gläder mig.

Vi har i dag ett kraftverk igång som står och sprutar ut koldioxid just här och nu. Jag har i alla fall blivit upprörd och bedrövad av det jag ser i IPCC-rapporten. Men i Sverige bränner vi dessa fossila bränslen, och det går rök rakt upp i himlen – apropå söndagsskolan.

Detta är helt otroligt, och i sju år har ni haft chansen att ställa om det här. Men det är för lite ledning och för lite kapacitet. Man lägger ned kärnkraften, och man ser inte till att ställa om till fossilfritt.

Fru talman! Det gläder mig att Miljöpartiet nu kan ta ordet klaner i sin mun. Vi har strukturer i utsatta områden som hör hemma i medeltiden och som vi måste möta med kraft. De dränerar våra välfärdssystem, de begår brott, de hotar och de utpressar. De ser till att människor berövas sin frihet.

Men jag nöjer mig med det här, för jag tror att det var första gången jag har hört en miljöpartist nämna att det finns klaner i Sverige och att de måste bekämpas. Det är dags för det.

Anf. 90 MÄRTA STENEVI (MP) replik:

Fru talman! Så är det ju. Jag tillhör en klan – en väldigt stark, matriarkalt styrd klan. Det är en fantastisk klan. Och den har ingenting med organiserad brottslighet att göra, kan jag säga.

De strukturer som ägnar sig åt organiserad brottslighet, oavsett vad man bottnar i för gemenskap, ska motverkas. Så är det. Det finns mc-gäng, det finns gäng som bygger på kompisskap och det finns en rad andra olika strukturer för detta, och de ska bekämpas.

Men vi måste tyvärr tillbaka till detta, Johan Pehrson: Vi har nu under årtal byggt ut det förnybara i väldigt snabb takt. Om ledamoten vill göra gemensam sak med Miljöpartiet i att stänga ett fossildrivet kraftverk – be my guest! Det är klart att vi ska göra det. Då stänger vi det.

Men använd inte detta kraftverk som något slags argument för att vi skulle ha en för låg produktion av förnybar energi i Sverige! Vi kan bygga ut den mycket mer, men återigen: Vi exporterar varje år ren el motsvarande hela förbrukningen i tre baltiska stater.

(Applåder)

Partiledardebatten var härmed avslutad.

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2020/21:900

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:900 En ny bankskatt

av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 september 2021

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2020/21:903

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:903 Det svenska skattetrycket
av Jan Ericson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 september 2021

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

Interpellation 2020/21:904

Till riksdagen

Interpellation 2020/21:904 Valuta för skattepengarna
av Jan Ericson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 oktober 2021.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 13 september 2021

Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Johan Ndure
Departementsråd

§ 3 Anmälan om faktapromemoria

Andre vice talmannen anmälde att följande faktapromemoria om förslag från Europeiska kommissionen hade kommit in och överlämnats till utskott:

2020/21:FPM147 EU:s ståndpunkt vid översyn av regelverket för exportkrediter för kolkraftsrelaterade projekt *COM(2021) 418* till näringsutskottet

Följande dokument hänvisades till utskott:

Propositioner

2020/21:221 till socialutskottet

2020/21:222 till justitieutskottet

2020/21:224 till försvarsutskottet

Skrivelse

2020/21:223 till miljö- och jordbruksutskottet

EU-dokument

COM(2021) 551, COM(2021) 552, COM(2021) 554, COM(2021) 556,
COM(2021) 567 och COM(2021) 571 till miljö- och jordbruksutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 november*.

COM(2021) 557 och COM(2021) 558 till näringsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 november*.

COM(2021) 559 och COM(2021) 562 till trafikutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 november*.

COM(2021) 563 och COM(2021) 564 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 8 november*.

§ 5 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

EU-dokument

COM(2021) 555 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2018/842 om medlemsstaternas bindande årliga minskningar av växthusgasutsläpp under perioden 2021–2030 som bidrar till klimatåtgärder för att fullgöra åtagandena enligt Parisavtalet

COM(2021) 568 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av en social klimatfond

§ 6 Anmälan om interpellation

Följande interpellation hade framställts:

den 14 september

2021/22:1 Försvunna yazidiska kvinnor

av *Joar Forssell* (L)

till utrikesminister *Ann Linde* (S)

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 september

2020/21:3645 Sjöfartsverkets organisering

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3646 Sjöfartsverkets ekonomiska ställning

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

2020/21:3647 Oseriös sophantering

av *Robert Stenkvist* (SD)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:1 Kostnaden för återtagande av IS-terrorister

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Ann Linde (S)

2021/22:2 Uppdrivning av skogsplantor

av *Betty Malmberg* (M)

till miljö- och klimatminister Per Bolund (MP)

2021/22:3 Nationell försvarsförmåga

av *Caroline Nordengrip* (SD)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2021/22:4 Ökat byggande i norra Sverige

av *Roger Hedlund* (SD)

till statsrådet Märta Stenevi (MP)

2021/22:5 Järnvägsfärjor som alternativ även i framtiden

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till infrastrukturminister Tomas Eneroth (S)

§ 8 Kammaren åtskildes kl. 11.56.

Sammanträdet leddes

av talmannen från dess början till och med § 1 anf. 48 (delvis) och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

§ 1 Partiledardebatt.....	1
Anf. 1 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	1
Anf. 2 ULF KRISTERSSON (M)	3
Anf. 3 JIMMIE ÅKESSON (SD)	4
Anf. 4 ANNIE LÖÖF (C).....	5
Anf. 5 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	7
Anf. 6 EBBA BUSCH (KD).....	8
Anf. 7 JOHAN PEHRSON (L).....	9
Anf. 8 MÅRTA STENEVI (MP)	11
Anf. 9 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S).....	12
Anf. 10 ULF KRISTERSSON (M) replik	12
Anf. 11 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	13
Anf. 12 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	14
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	14
Anf. 14 ANNIE LÖÖF (C) replik	15
Anf. 15 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	15
Anf. 16 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	16
Anf. 17 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	17
Anf. 18 EBBA BUSCH (KD) replik	17
Anf. 19 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	18
Anf. 20 JOHAN PEHRSON (L) replik	19
Anf. 21 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	20
Anf. 22 MÅRTA STENEVI (MP) replik	20
Anf. 23 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	21
Anf. 24 ULF KRISTERSSON (M)	21
Anf. 25 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	22
Anf. 26 ULF KRISTERSSON (M) replik	22
Anf. 27 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	22
Anf. 28 ULF KRISTERSSON (M) replik	23
Anf. 29 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	23
Anf. 30 ULF KRISTERSSON (M) replik	23
Anf. 31 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	24
Anf. 32 ULF KRISTERSSON (M) replik	24
Anf. 33 MÅRTA STENEVI (MP) replik	25
Anf. 34 ULF KRISTERSSON (M) replik	25
Anf. 35 MÅRTA STENEVI (MP) replik	25
Anf. 36 ULF KRISTERSSON (M) replik	26
Anf. 37 JIMMIE ÅKESSON (SD).....	26
Anf. 38 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	26
Anf. 39 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 40 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik	27
Anf. 41 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	27
Anf. 42 ANNIE LÖÖF (C) replik	28
Anf. 43 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	28
Anf. 44 ANNIE LÖÖF (C) replik	28
Anf. 45 JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	29
Anf. 46 NOOSHI DADGOSTAR (V) replik.....	29

Anf. 47	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	29
Anf. 48	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	30
Anf. 49	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	30
Anf. 50	JOHAN PEHRSON (L) replik	30
Anf. 51	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	31
Anf. 52	JOHAN PEHRSON (L) replik	31
Anf. 53	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	31
Anf. 54	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	32
Anf. 55	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	32
Anf. 56	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	32
Anf. 57	JIMMIE ÅKESSON (SD) replik.....	33
Anf. 58	ANNIE LÖÖF (C)	33
Anf. 59	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	34
Anf. 60	ANNIE LÖÖF (C) replik	34
Anf. 61	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	34
Anf. 62	ANNIE LÖÖF (C) replik	35
Anf. 63	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	35
Anf. 64	ANNIE LÖÖF (C) replik	35
Anf. 65	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	36
Anf. 66	ANNIE LÖÖF (C) replik	36
Anf. 67	NOOSHI DADGOSTAR (V)	36
Anf. 68	ANNIE LÖÖF (C) replik	37
Anf. 69	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	37
Anf. 70	ANNIE LÖÖF (C) replik	37
Anf. 71	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	38
Anf. 72	JOHAN PEHRSON (L) replik.....	38
Anf. 73	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	38
Anf. 74	JOHAN PEHRSON (L) replik.....	39
Anf. 75	NOOSHI DADGOSTAR (V) replik	39
Anf. 76	EBBA BUSCH (KD)	39
Anf. 77	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	40
Anf. 78	EBBA BUSCH (KD) replik.....	40
Anf. 79	Statsminister STEFAN LÖFVEN (S) replik.....	41
Anf. 80	EBBA BUSCH (KD) replik.....	41
Anf. 81	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	41
Anf. 82	EBBA BUSCH (KD) replik.....	42
Anf. 83	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	42
Anf. 84	EBBA BUSCH (KD) replik.....	42
Anf. 85	JOHAN PEHRSON (L)	43
Anf. 86	MÄRTA STENEVI (MP)	43
Anf. 87	JOHAN PEHRSON (L) replik	44
Anf. 88	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	44
Anf. 89	JOHAN PEHRSON (L) replik	45
Anf. 90	MÄRTA STENEVI (MP) replik.....	45
§ 2	Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	45
§ 3	Anmälan om faktapromemoria	46
§ 4	Ärenden för hänvisning till utskott	47
§ 5	Bordläggning.....	47
§ 6	Anmälan om interpellation	47

§ 7 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	48	Prot. 2021/22:3
§ 8 Kammaren åtskildes kl. 11.56.....	48	15 september
